

**Θ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄**

**ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

**Ε Κ Θ Ε Σ Η
ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ

ΑΘΗΝΑ 2020

Εικόνα εξωφύλλου

Έργο του Ζωγράφου, Λογοτέχνη, Θεωρητικού της Τέχνης, **Κώστα Ευαγγελάτου**
«Αναμονή», μικτή τεχνική με ακρυλικό
(Εκτέθηκε στο ART STUDIO EST το 2020)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Συγκρότηση – Σύνθεση και αντικείμενο της Υποεπιτροπής	5
II. Συνεδριάσεις της Υποεπιτροπής και πρόσωπα που κλήθηκαν σε ακρόαση	7
III. Εισηγήσεις	11
1. Ενημερώσεις από τον Εθνικό Εισηγητή Ηρακλή Μοσκώφ, τον Αστυνόμο Α΄ Σπυρίδωνα Μπράτσικα και το ΕΚΚΑ.....	13
<u>Εισηγητές:</u> Μαρία-Αλεξάνδρα Κεφάλα, Ραλλία Χρηστίδου, Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου, Αγγελική Αδαμοπούλου.	
2. Παρουσιάσεις δράσεων (αεροδρομιακή κοινότητα, Human Rights for Beginners, Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση).....	25
<u>Εισηγητές:</u> Βασίλειος Βασιλειάδης, Ραλλία Χρηστίδου.	
3. Παρουσίαση Νομολογίας Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τον Πρόεδρο Λίνο Σισιλιάνο.....	39
<u>Εισηγητές:</u> Κωνσταντίνος Κυρανάκης, Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου, Αγγελική Αδαμοπούλου.	
4. Κορωνοϊός και εμπορία ανθρώπων.....	45
<u>Εισηγητές:</u> Χριστόφορος Μπουτσικάκης, Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου, Αναστασία-Αικατερίνη Αλεξοπούλου.	
5) Προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων	51
<u>Εισηγητές:</u> Βασίλειος Βασιλειάδης, Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου.	
6) Επετειακή συνεδρίαση με την παρουσία της Προέδρου της Δημοκρατίας	61
<u>Εισηγητές:</u> Χριστόφορος Μπουτσικάκης, Μαρία - Αλεξάνδρα Κεφάλα, Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου.	
IV. Έγκριση της Έκθεσης της Υποεπιτροπής.....	71

Θ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Α'
ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
Της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας
και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Α. Εισαγωγή – Αντικείμενο εργασιών Υποεπιτροπής

Η Υποεπιτροπή για την καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, συγκροτήθηκε, για πρώτη φορά, με την υπ' αρ. πρωτ. 9507/6471, από 30 Ιουνίου 2016, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, ύστερα από ομόφωνη απόφαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τη σύστασή της, που ελήφθη κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιουνίου 2016.

Στην Υποεπιτροπή μετέχει ένας Βουλευτής από κάθε Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αντιπολίτευσης, χωρίς να θίγεται η απόλυτη πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας που διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή.

Αντικείμενο της Υποεπιτροπής αυτής είναι η καταπολέμηση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων.

Οι προτάσεις της Υποεπιτροπής υποβάλλονται στην Επιτροπή και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και στους αρμόδιους Υπουργούς.

Κατά την Α΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΗ΄ Περιόδου, η Υποεπιτροπή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων συστάθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 14856/8538, από 6 Σεπτεμβρίου 2019, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, ύστερα από ομόφωνη απόφαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τη σύστασή της, που ελήφθη κατά τη συνεδρίαση της 28ης Αυγούστου 2019.

Η Υποεπιτροπή συγκροτήθηκε από έντεκα (11) μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατ' αναλογία της προβλεπόμενης από τον ΚτΒ (άρθρο 43 Α) Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία. Μέλη της Υποεπιτροπής ορίσθηκαν οι Βουλευτές, κύριοι και κυρίες: Βασίλειος Βασιλειάδης, Σοφία Βούλτεψη, Άννα Ευθυμίου, Μαρία – Αλεξάνδρα Κεφάλα, Κωνσταντίνος Κυρανάκης, Χριστόφορος Μπουτσικάκης, Ραλλία Χρηστίδου, Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου, Γαρυφαλλιά (Λιάνα) Κανέλλη, Αναστασία – Αικατερίνη Αλεξοπούλου και Αγγελική Αδαμοπούλου.

Η Υποεπιτροπή πραγματοποίησε 11 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 18 ωρών και 45 λεπτών, περίπου, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, δημόσιοι λειτουργοί και εκπρόσωποι Φορέων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός των εργασιών της Υποεπιτροπής.

2. Συνεδρίαση της 8ης Οκτωβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Εθνικό Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, κ. Ηρακλή Μοσκώφ.

Επίσης, τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν και οι κυρίες: Μαρία Πουτσιάκα, Στέλεχος του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, Θεοδώρα Γιαννή, Προϊσταμένη του Τμήματος Υποδοχής της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και Αγγελική Σεραφείμ, Νομική Σύμβουλος του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων – ΕΚΚΑ.

3. Συνεδρίαση της 13ης Νοεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον κ. Σπυρίδωνα Μπράτσικα, Αστυνομό Α΄ της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, για τα θέματα σχετιζόμενα με τη δράση της Αστυνομίας στην αντιμετώπιση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων.

Στη συνεδρίαση παρέστη και ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών.

4. Συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 2019

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Η πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στην αεροδρομιακή κοινότητα.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Δρ. Ελένη – Ανδριανή Σαμπατάκου, Υπάλληλος της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας – Εμπειρογνώμων σε θέματα διευκολύνσεων αεροδρομίων, Πάκης Παπαδημητρίου, Διευθυντής Εταιρικής Ποιότητας του Διεθνούς

Αερολιμένα Αθηνών, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Τομεάρχης Γραφείου Τύπου του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και Δήμητρα Βασιλάκη, Αστυνομικός Υποδιευθυντής της Διεύθυνσης Ασυνόμευσης Αερολιμένα Αθηνών.

** (κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)*

5. Συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Παρουσίαση των συμπερασμάτων της διημερίδας «Human Rights for Beginners», που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Συμβούλιο της Ευρώπης και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών.

Τα μέλη των Επιτροπών ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκόφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Ιωάννα Τριανταφύλλου, Συνεργάτιδα της Γενικής Γραμματέως Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρίας Αναστασίας Γκίκα, Μαρία Φάσσαρη, Προϊσταμένη του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Θεοδώρα Αστέρη, Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) - Προϊσταμένη του Γραφείου Επιστημονικών Μονάδων Α΄ Κύκλου, Γεράσιμος Κουβαράς, Γενικός Διευθυντής της «ActionAid HELLAS», Πάνος Παπαδημητρόπουλος και Στέφανος Νόλλας, Πρόεδρος και Εκτελεστικός Διευθυντής, αντίστοιχα, της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «New Wrinkle».

** (κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)*

6. Συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Διδάγματα και προκλήσεις από νομολογίες του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων.

Τα μέλη των Επιτροπών ενημέρωσε ο κ. Λίνος – Αλέξανδρος Σισιλιάνος, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), καθώς και οι κ.κ.: Γεώργιος Κουμουτσάκος, Αναπληρωτής Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Κωνσταντίνος Τσουβάλας, Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης του

Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών.

**(κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)*

7. Συνεδρίαση της 10ης Μαρτίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Πρόεδρο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Χρυσοβαλάντη Παπαθανασίου, για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων.

Τα μέλη των Επιτροπών ενημέρωσαν και οι κ.κ.: Δόμνα - Μαρία Μιχαηλίδου, Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών και Αγγελική Σεραφείμ, Νομική Σύμβουλος του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων – ΕΚΚΑ.

**(κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων)*

8. Συνεδρίαση της 14ης Μαΐου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ζητήματα καταπολέμησης εμπορίας ανθρώπων εν μέσω της πανδημικής κρίσης.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών και η κυρία Θεοδώρα Γιαννή, Συντονίστρια του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς (ΕΜΑ) – Προϊσταμένη του Τμήματος Υποδοχής της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ.)

9. Συνεδρίαση της 4ης Ιουνίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Η προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων από το έγκλημα της Εμπορίας Ανθρώπων.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών και η κυρία Ειρήνη Αγαπηδάκη, Ειδική Γραμματέας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

10. Συνεδρίαση της 30ης Ιουλίου 2020

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.

Προς τα μέλη των Επιτροπών απευθύνθηκε η Α.Ε. η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κυρία Κατερίνα Σακελλαροπούλου.

** (κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)*

11. Συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στη μάχη κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν: ο κ. Γεώργιος Πατούλης, Περιφερειάρχης Αττικής και ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών.

β) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής και ορισμός Εισηγητών κατά θέματα.

III. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

1. ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΗΡΑΚΛΗ ΜΟΣΚΩΦ, ΤΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΟ Α΄ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΜΠΡΑΤΣΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΚΑ

**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΜΑΡΙΑ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΕΦΑΛΑ, ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Εισαγωγικά

Ορισμός της εμπορίας ανθρώπων

Η εμπορία ανθρώπων συνίσταται στον συνδυασμό τριών συστατικών στοιχείων: της πράξης, του μέσου και του σκοπού.

Για να χαρακτηριστεί, λοιπόν, μία πράξη, μία συμπεριφορά, ως εμπορία ανθρώπων, απαιτείται η συνύπαρξη αυτών των τριών στοιχείων. Στον Ποινικό Κώδικα και στο άρθρο 323 Α΄, που ποινικοποιεί την εμπορία ανθρώπων, εμφανίζονται και η πράξη και τα μέσα και ο σκοπός.

Ως πράξη αναφέρεται η παραλαβή, η στρατολόγηση ή η απαγωγή του θύματος, η μεταφορά του, η παράνομη κατακράτηση, η υπόθαλψη, η παράδοση ή η παραλαβή του θύματος.

Τα μέσα που μπορεί να χρησιμοποιηθούν είναι η χρήση ή η απειλή βίας, η επιβολή εξουσίας, η χρήση απατηλών μέσων για την απόσπαση της συναίνεσης του θύματος. Επίσης, ο δράστης μπορεί να παρασύρει το θύμα, εκμεταλλευόμενος την ευάλωτη θέση, στην οποία αυτό βρίσκεται.

Ο σκοπός της εμπορίας ανθρώπων είναι η εκμετάλλευση του θύματος για πορισμό παράνομου περιουσιακού οφέλους.

Η εμπορία ανθρώπων στο Ελληνικό Δίκαιο

Το Ελληνικό Δίκαιο προβλέπει ως μορφές εκμετάλλευσης τις εξής: την εργασιακή εκμετάλλευση, δηλαδή την εκμετάλλευση από την εργασία ή την επαιτεία του θύματος, την αφαίρεση των κυττάρων ιστών ή οργάνων του σώματός του, τη γενετήσια εκμετάλλευση και τη στρατολόγηση ανηλίκου, με σκοπό τη χρησιμοποίησή του σε ένοπλες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά τις τιμωρίες, οι δράστες τιμωρούνται με ποινή μέχρι 10 ετών και με χρηματική ποινή. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται, επίσης, και η τιμωρία και η ποινικοποίηση της συμπεριφοράς του πελάτη.

Η εμπορία οργάνων, υπό προϋποθέσεις, αντιμετωπίζεται ως εμπορία ανθρώπων. Σε κάθε άλλη περίπτωση, αντιμετωπίζεται από τη νομοθεσία για τις μεταμοσχεύσεις.

Προστασία των Θυμάτων

Στα θύματα παρέχεται αρωγή και προστασία, ανεξάρτητα αν αυτά συνεργάζονται με τις Αρχές. Τα θύματα, για τα οποία έχει εκδοθεί πράξη αναγνώρισης από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, δεν απελαύνονται από τη χώρα, δικαιούνται άδειας διαμονής, έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας, σε προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και εκπαίδευσης και σε υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης και φαρμακευτικής κάλυψης. Επίσης, έχουν δικαίωμα να αξιώσουν αποζημίωση και αξιοπρεπή επαναπατρισμό.

Στατιστικά Στοιχεία

Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στατιστικά στοιχεία, στην Ελλάδα, η επικρατούσα μορφή εκμετάλλευσης είναι η σεξουαλική, με 91 θύματα στην τελευταία τριετία, ενώ ακολουθούν η εκμετάλλευση της επαιτείας με 14 θύματα και της εργασίας με 10 θύματα. Η συντριπτική πλειοψηφία των θυμάτων είναι γυναίκες (93 από τα 115 θύματα), ενώ υπάρχουν και 39 ανήλικα θύματα.

Τα στατιστικά στοιχεία δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές διαστάσεις του φαινομένου στη χώρα μας, γιατί σε αυτά δεν υπολογίζονται τα πιθανά θύματα, δηλαδή αυτά που δεν θέλουν να καταφύγουν στις Αρχές, για να αναζητήσουν βοήθεια, πηγαίνουν μόνο σε φορείς προστασίας και αρωγής. Άρα, δεν αναγνωρίζονται. Η εκτίμηση της Αστυνομίας είναι ότι οι πραγματικοί αριθμοί είναι πενταπλάσιοι.

Α. Συνεδρίαση της 8ης Οκτωβρίου 2019, με θέμα ημερήσιας διάταξης:
«Ενημέρωση από τον Εθνικό Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας
Ανθρώπων, κ. Ηρακλή Μοσκόφ.

Επίσης, τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν και οι κυρίες: Μαρία Πουτσιάκα, Στέλεχος του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, Θεοδώρα Γιαννή, Προϊσταμένη του Τμήματος Υποδοχής της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και Αγγελική Σεραφείμ, Νομική Σύμβουλος του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων – ΕΚΚΑ.

Ο Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, κ. Ηρακλής Μοσκόφ, ενημέρωσε τα μέλη της Υποεπιτροπής για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2019 - 2023.

Ο κ. Μοσκόφ αναφέρθηκε ειδικότερα στα εξής:

- Απαιτείται μία πανστρατιά και σε επίπεδο οργανωμένης Πολιτείας, αλλά και σε επίπεδο κοινωνίας.
- Το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή είναι το σημείο επαφής σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς, που έχουν σχέδια δράσης και ομάδες εργασίας, όπως η Ευρωπαϊκή Συντονιστική Αρχή και η Ομάδα Εμπειρογνομόνων για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRETA).
- Τα σχέδια δράσης που γίνονται προσκρούουν σε πολλές αγκυλώσεις και με μια δυσκολία σχετικά με τη φύση του εγκλήματος, καθώς βρισκόμαστε σε μια φάση διαχείρισης του φαινομένου, όπου υπάρχει μεγάλη απόσπαση της συναίνεσης των θυμάτων από τους εγκληματίες.
- Τεράστιο ρόλο παίζει και η διάχυτη κουλτούρα ατιμωρησίας.
- Τα τελευταία δύο χρόνια, έχουμε 72 υποθέσεις και 115 διασώσεις θυμάτων.
- Στο trafficking υπάρχουν 4 άξονες: η πρόληψη, η καταστολή, η εταιρικότητα και η προστασία.
- Πρέπει να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, που είναι σε εξέλιξη.
- Στον ιδιωτικό τομέα κάθε εργαζόμενος πρέπει να γίνει «οιονεί διασώστης».

Το Στέλεχος του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή, κυρία Μαρία Πουτσιάκα, έκανε μια γενική ενημέρωση για θέματα εμπορίας ανθρώπων, για το νομικό πλαίσιο και για την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα.

Η Προϊσταμένη του Τμήματος Υποδοχής της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), κυρία Θεοδώρα Γιαννή, αναφέρθηκε στο ρόλο και τη δράση του Ε.Κ.Κ.Α. σχετικά με τη διαχείριση του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς, υπό την εποπτεία του Εθνικού Εισηγητή, επισημαίνοντας ότι ο Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς ξεκινάει να ασχολείται από τη στιγμή που ταυτοποιείται το θύμα και ακολουθεί όλη τη διαδικασία προστασίας, μέχρι την κοινωνική του ένταξη.

Η Νομική Σύμβουλος του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων – Ε.Κ.Κ.Α., κυρία Αγγελική Σεραφείμ, αναφέρθηκε ιδίως στη διαδικασία σύνταξης της Έκθεσης του Μηχανισμού.

B. Συνεδρίαση της 13ης Νοεμβρίου 2019, με θέμα ημερήσιας διάταξης:
«Ενημέρωση από τον κ. Σπυρίδωνα Μπράτσικα, Αστυνομό Α΄ της Διεύθυνσης
Δημόσιας Ασφάλειας του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής
Αστυνομίας, για τα θέματα σχετιζόμενα με τη δράση της Αστυνομίας στην
αντιμετώπιση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων».

Στη συνεδρίαση παρέστη και ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών.

Ο Αστυνομός Α΄ της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, κ. Σπυρίδων Μπράτσικας, ενημέρωσε τα μέλη της Υποεπιτροπής για θέματα σχετικά με τη δράση της Αστυνομίας στην αντιμετώπιση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων, επισημαίνοντας τα εξής:

- Η εμπορία ανθρώπων αποτελεί διεθνικό φαινόμενο.
- Η χώρα μας είναι στην «αλυσίδα» της εμπορίας ανθρώπων, η οποία περιγράφεται σε τρία βασικά στάδια: στη στρατολόγηση των θυμάτων, στη διακίνηση αυτών και τελικά στην εκμετάλλευση. Είναι μία χώρα ενδιάμεση σε πολλές περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων. Είναι χώρα προορισμός, δηλαδή λαμβάνει χώρα η εκμετάλλευση των ανθρώπων εδώ. Σε κάποιες περιπτώσεις, είναι και χώρα «πηγή», δηλαδή Έλληνες πολίτες είναι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και όχι μόνο, αλλά και αλλοδαποί, οι οποίοι ζούσαν στη χώρα μας, στρατολογήθηκαν εδώ και η εκμετάλλευσή τους έλαβε χώρα εδώ.
- Η κυρίαρχη πρωτεύουσα μορφή εκμετάλλευσης είναι η σεξουαλική. Σε δεύτερο βαθμό είναι η εργασιακή εκμετάλλευση και η εκμετάλλευση της επαιτείας. Έπειτα υπάρχουν μορφές, όπως η εμπορία οργάνων.
- Η Ελληνική Αστυνομία έχει εξιχνιάσει υποθέσεις παράνομων υιοθεσιών, οι οποίες δεν εντάσσονται νομικά στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και εξαναγκαστικών γάμων.
- Η εκάστοτε ηγεσία της Ελληνικής Αστυνομίας έχει την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων σε υψηλή προτεραιότητα, στο πλαίσιο του Προγράμματος Αντεγκληματικής Πολιτικής.

- Δύο από τα βασικότερα προβλήματα που έχουν οι traffickers, όταν φθάνουν στη χώρα εκμετάλλευσης, είναι: πρώτον, πώς να κρατήσουν τα θύματα υπό τον έλεγχό τους και, δεύτερον, πώς θα κάμψουν την αντίστασή τους. Στην πλειοψηφία των υποθέσεων, κανένα από τα θύματα δεν ήξερε ότι εκεί που πηγαίνει, θα πάει για εκμετάλλευση. Οπότε, αυτά είναι δύο βασικά προβλήματα. Στην προσπάθεια να κάμψουν την αντίστασή τους, ένας από τους τρόπους που χρησιμοποιούν είναι να λένε ότι «η Αστυνομία είναι διεφθαρμένη, πληρώσαμε την Αστυνομία, θα σας απελάσει, θα σας χτυπήσει». Οπότε, η πρώτη επαφή που μπορεί να έχει ένα θύμα με Αστυνομικές, με Διοικητικές Αρχές, εάν δεν είναι αυτή που πρέπει, αφενός θα τους ενισχύσει την κακή εικόνα που έχουν και αφετέρου θα δυσχεραίνει τη συνεργασία.
- Με τις μεταναστευτικές ροές, επειδή η χώρα μας είναι χώρα transit, τα θύματα είναι σε φάση διακίνησης.
- Οι traffickers μεταχειρίζονται διάφορους τρόπους: απειλές, βία, αφαίρεση ταξιδιωτικών εγγράφων, στοιχεία επικοινωνίας. Εδώ είναι, πολλές φορές, που δεν καταλαβαίνει η κοινωνία, γενικότερα, υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, όπου το θύμα είχε την ελευθερία της κίνησης και παρόλα αυτά δεν έφυγε.

Γ. Συνεδρίαση της 10ης Μαρτίου 2020, με θέμα ημερήσια διάταξης: «Ενημέρωση από τον Πρόεδρο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Χρυσοβαλάντη Παπαθανασίου, για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων».

(Κοινή Συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων)

Τα μέλη των Επιτροπών ενημέρωσαν και οι κ.κ.: Δόμνα - Μαρία Μιχαηλίδου, Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών και Αγγελική Σεραφείμ, Νομική Σύμβουλος του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων – ΕΚΚΑ.

Ο Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Χρυσοβαλάντης Παπαθανασίου, ενημέρωσε το Σώμα για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς (Ε.Μ.Α.) για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων, επισημαίνοντας τα εξής:

- Από το 2016, με Κοινή Υπουργική Απόφαση, η διαχείριση του Ε.Μ.Α. είχε ανατεθεί στο Ε.Κ.Κ.Α., υπό την εποπτεία και τον συντονισμό του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων.
- Έκτοτε, το Ε.Κ.Κ.Α. προχώρησε στη σύσταση ομάδων εργασίας και τη δικτύωση με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, διεθνείς οργανώσεις και δημόσιες υπηρεσίες, προκειμένου να είναι πλήρως λειτουργικός ο Μηχανισμός, από την πρώτη ημέρα της επίσημης λειτουργίας του, δηλαδή της 1ης Ιανουαρίου του 2019.
- Το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή είχε σημαντικό ρόλο στην ανεύρεση χρηματοδότησης από δύο πηγές: το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, όπου εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία και ανάπτυξη του Ε.Μ.Α., τουλάχιστον μέχρι το 2022.
- Κατά το έτος 2019, υποβλήθηκαν από φορείς του δημόσιου τομέα, μη κυβερνητικές και διεθνείς οργανώσεις, συνολικά, αναφορές για 154 θύματα εμπορίας ανθρώπων.
- Από τα καταγεγραμμένα θύματα στο Μητρώο του Ε.Μ.Α., τα 121 είναι γυναίκες και κορίτσια, τα 28 είναι άνδρες και αγόρια, τα δύο είναι διεμφυλικά άτομα και στα έξι το φύλο δεν έχει καταγραφεί. Από τις γυναίκες, 11 ήταν, κατά την υποβολή της αναφοράς, σε κατάσταση εγκυμοσύνης, ενώ 21 βρίσκονταν στην Ελλάδα μαζί με τα παιδιά τους.

Όσον αφορά την ηλικία, η πλειοψηφία των ενηλίκων θυμάτων είναι άτομα κάτω των 35 ετών. Τα 49 από τα 154 αναφερόμενα θύματα εμπορίας είναι παιδιά. Από αυτά τα 11 είναι ασυνόδευτα ανήλικα. Αναφορικά με τις εθνικότητες των θυμάτων, η πλειοψηφία προέρχεται από αφρικανικές χώρες. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο ότι 25 θύματα έχουν ελληνική ιθαγένεια, από τα οποία τα 19 είναι παιδιά, στην πλειοψηφία τους θύματα εκμετάλλευσης επαιτείας.

- Από τα 154 θύματα που έχουν αναφερθεί στον Ε.Μ.Α., τα 114 έχουν διαφύγει από την κατάσταση εμπορίας. Αναφορικά με τους κύριους τρόπους διαφυγής, είτε το θύμα απέδρασε μόνο του, είτε με τη βοήθεια κάποιου τρίτου. Στις 14 από τις 32 περιπτώσεις απόδρασης με τη βοήθεια τρίτου, το πρόσωπο αυτό ήταν πελάτης του θύματος σεξουαλικής εκμετάλλευσης, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις οι τρίτοι ήταν άλλα θύματα (συγκάτοικοι, συνάδελφοι) και σε δύο περιπτώσεις άγνωστα άτομα, από τα οποία ζήτησε το θύμα βοήθεια.
- Για την ενημέρωση των επαγγελματιών στο πεδίο σχετικά με τον Ε.Μ.Α. και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους στον εντοπισμό και την προστασία θυμάτων εμπορίας, η ομάδα υποστήριξης του Ε.Μ.Α. έχει πραγματοποιήσει, μέσα στο 2019, 17 ενημερωτικές συναντήσεις, με πάνω από 160 επαγγελματίες, από φορείς κυρίως του δημόσιου τομέα, 7 επιμορφωτικά τριήμερα σεμινάρια, 2 εξειδικευμένα σεμινάρια για την Υπηρεσία Ασύλου και 10 στοχευμένες συναντήσεις με συγκριμένους φορείς στην Αθήνα, με σκοπό την επιμόρφωση των στελεχών τους, ώστε να ενθαρρυνθούν στην υποβολή αναφορών στον Ε.Μ.Α.. Οι επαγγελματίες που έχουν εκπαιδευτεί, συνολικά, είναι πάνω από 400 μέσα στο 2019.

Συμπεράσματα

- Υπάρχουν νομικά εργαλεία, αλλά τα σχέδια δράσης που γίνονται προσκρούουν σε πολλές αγκυλώσεις και σε μια δυσκολία, που έχει να κάνει και με τη φύση του εγκλήματος.
- Απαιτείται η συμμετοχή περισσότερων επαγγελματιών «πρώτης γραμμής» στην «αναγνώριση θυμάτων» και «ταυτοποίηση θυμάτων πρώτου επιπέδου», προτού πάει στον Εισαγγελέα.
- Τεράστιο ρόλο παίζει αυτή η κουλτούρα ατιμωρησίας, η οποία υπάρχει και είναι διάχυτη.
- Υπάρχουν «γκρίζες ζώνες», ανάμεσα στην αδήλωτη εργασία, στην πορνεία, την εκμετάλλευση που μπορεί να οδηγεί στην εμπορία.

- Στο θέμα της πορνείας χρειάζεται επιστημονική και κοινωνική διαβούλευση για το επόμενο βήμα στη νομική αντιμετώπισή της και την αξιολόγηση των διαφορετικών μοντέλων σε ευρωπαϊκό επίπεδο (το σκανδιναβικό, το γερμανο-ολλανδικό μοντέλο). Τα δύο μοντέλα: το ένα είναι το «sex workers with rights», το γερμανό- ολλανδικό μοντέλο και το δεύτερο το «abolitionist» μοντέλο, το σκανδιναβικό, που στρέφεται εναντίον του «πελάτη».
- Μορφή trafficking είναι η εξαναγκαστική εγκληματικότητα.
- Ο ρόλος του Ε.Κ.Κ.Α. είναι κομβικός και απαιτείται η ενίσχυσή του σε ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους.

Προτάσεις της Υποεπιτροπής:

- Ένταξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της σεξουαλικής αναπαραγωγικής υγείας ως μάθημα, σε όλες τις βαθμίδες της τυπικής εκπαίδευσης.
- Έλεγχος τυχόν ύποπτης δράσης Μ.Κ.Ο., που να συνδέεται με κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων.
- Ενημέρωση με προγράμματα αφύπνισης και ευαισθητοποίησης όλων των πολιτών.
- Διαφημιστικές καμπάνιες από όλα τα μέσα ενημέρωσης, σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Υποστήριξη εξωστρεφών δράσεων ευαισθητοποίησης των πολιτών εκ μέρους της Υποεπιτροπής της Βουλής και γενικότερα εκ μέρους του Κοινοβουλίου.
- Αυστηροποίηση της νομοθεσίας για τους διακινητές και τους εμπόρους.
- Σε αρκετές περιπτώσεις, το νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης της εμπορίας ανθρώπων κρίνεται ως επαρκές και συνάδει με όσα ισχύουν στο εξωτερικό και με όσα προτείνουν διεθνείς οργανισμοί. Παρά ταύτα, καταγράφεται τελικά ατιμωρησία των φερόμενων ως ενόχων ή τιμωρία ελαχίστων και χαμηλόβαθμων στελεχών πολυπληθέστερων και καλά οργανωμένων κυκλωμάτων. Ενδεικτικά, την περίοδο 2014-2017, από τις 136 δράσεις που παραπέμφθηκαν, υπήρξαν 63 πρωτοβάθμιες καταδίκες. Δηλαδή το 54% των υποθέσεων κατέληξαν αθωωτικές για τους κατηγορούμενους, ενώ δεν υπάρχουν στοιχεία για την εξέλιξη των υποθέσεων αυτών στα δευτεροβάθμια δικαστήρια, σε περιπτώσεις έφεσης. Διερεύνηση των αιτιών στις περιπτώσεις μη αποτελεσματικής απονομής δικαιοσύνης, σε συνεργασία και λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία Διωκτικών και Δικαστικών Αρχών.

- Πολλαπλασιασμός και αυστηροποίηση των ελέγχων σε χώρους εργασίας για τη διαπίστωση φαινομένων εμπορίας ανθρώπων (π.χ. όπως η περίπτωση της Μανωλάδας). Μηχανισμοί διακρίβωσης ότι προϊόντα (εγχώρια ή από το εξωτερικό), που φτάνουν στην αγορά, δεν αποτελούν αποτέλεσμα εργασίας θυμάτων εμπορίας.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των Διοικητικών Αρχών, των Δικαστικών Αρχών, αλλά και των επαγγελματιών «πρώτης γραμμής» (π.χ. αεροδρόμια, εφοδιαστική αλυσίδα, ιατρικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικοί κ.ά.), ώστε να μπορούν να ανιχνεύουν πιθανά θύματα trafficking. Απλοποίηση των μηχανισμών καταγγελίας τέτοιων περιστατικών ενδεχόμενων θυμάτων. Προτυποποιημένες διαδικασίες, για να επικοινωνήσουν οι επαγγελματίες με τον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς ή με τις Διοικητικές Αρχές.
- Θωράκιση των κοινωνικών λειτουργών, των γιατρών και των νοσηλευτών και των υπολοίπων επαγγελματιών «πρώτης γραμμής», ώστε να μη διστάζουν να αναφέρουν πιθανά θύματα εμπορίας ανθρώπων και να μην αισθάνονται ότι κινδυνεύουν από στοχοποίηση εκ μέρους των κυκλωμάτων, ότι δεν θα κατηγορηθούν για συκοφαντική δυσφήμιση κ.λπ..
- Ενίσχυση του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς με πόρους και προσωπικό, ώστε να αυξηθούν οι ενημερωτικές δράσεις του Μηχανισμού και συντονισμένη προσπάθεια, ώστε οι πόροι να πηγαίνουν εκεί που πραγματικά υπάρχουν κενά.
- Αναδιαμόρφωση των ήδη υπάρχοντων καταφυγίων για τα θύματα σωματεμπορίας, τόσο στην Αττική, όσο και στην επαρχία, καθώς και ανοικοδόμηση νέων, για παροχή ψυχολογικής υποστήριξης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, νομικής συμπαράστασης. Δημιουργία κατάλληλων προγραμμάτων, ώστε να δίδεται, στη συνέχεια, δυνατότητα ένταξής τους στην ελληνική κοινωνία ή ασφαλούς επαναπατρισμού τους, εφόσον το επιθυμούν.
- Εξεύρεση κονδυλίων για τη συντήρηση των μονάδων περίθαλψης των θυμάτων.
- Στενή συνεργασία των χωρών, στο πλαίσιο των υφιστάμενων ευρωπαϊκών και παγκόσμιων οργανισμών. Ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία με τις γείτονες χώρες (Βαλκάνια, Τουρκία, Ιταλία).
- Συνεχείς περιπολίες και πιο αυστηρούς ελέγχους από τις Αρχές, την Αστυνομία και το Λιμενικό, τόσο στα χερσαία, όσο και στα θαλάσσια σύνορά μας.
- Δημιουργία ειδικής κατασταλτικής ομάδας, με στόχο την αναζήτηση και τη διάλυση των κυκλωμάτων trafficking.

- Σύσταση ειδικών ομάδων από αστυνομικούς, ψυχολόγους, νομικούς και γιατρούς, από τη στιγμή που το trafficking είναι πλέον οργανωμένο έγκλημα.
- Ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας και της βάσης δεδομένων, στην οποία θα συγκεντρώνονται με πρωτογενή τρόπο τα στοιχεία, που θα καταχωρούνται από τους επαγγελματίες «πρώτης γραμμής».
- Ο Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς λαμβάνει αναφορές, όχι για τα δυνητικά θύματα, δηλαδή όχι για ανθρώπους που είναι σε μια τέτοια κατάσταση ευαλωτότητας, ώστε να κινδυνεύουν να πέσουν θύματα εκμετάλλευσης, αλλά ούτε και για ανθρώπους που ο επαγγελματίας εικάζει ότι είναι θύματα εμπορίας. Λαμβάνει αναφορές για περιπτώσεις όπου ο επαγγελματίας, κάνοντας τη δουλειά του, διαπιστώνει ότι στο ιστορικό του θύματος υπάρχουν τα στοιχεία της εμπορίας. Χρειάζεται, συνεπώς, να αναπτυχθούν, επίσης, πολιτικές πρόληψης, που να προστατεύουν τα ευάλωτα άτομα, που μπορεί να μην είναι αυτήν τη στιγμή θύματα εμπορίας, αλλά κινδυνεύουν σοβαρά να γίνουν θύματα τέτοιων κυκλωμάτων.
- Από τα στοιχεία που είναι στη διάθεση της Επιτροπής, απουσιάζουν πληροφορίες για το μετά των αναγνωρισμένων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Ενδεικτικά, την περίοδο 2014-2017, στις 114 περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων που εντοπίστηκαν, ο αριθμός των αναγνωρισμένων θυμάτων ανήλθε σε 198. Για την τύχη των 198 ανθρώπων, στη συνέχεια, δεν γνωρίζουμε τι έγινε. Πήραν άδεια διαμονής, όπως ορίζει η νομοθεσία; Αποζημιώθηκαν; Επαναπατρίστηκαν όσα θύματα το επιθυμούσαν; Υπάρχει ανάγκη συλλογής στοιχείων και για τα θέματα αυτά.
- Εφαρμογή και ενδυνάμωση του θεσμού του επαγγελματία Επιτρόπου Ασυνόδευτων Ανηλίκων, σύμφωνα με τα όσα προβλέπει ο ν. 4554/2018.
- Γενικότερα, απαιτείται αυτό που διεθνώς ονομάζεται «national ownership», δηλαδή η ιδιοκτησία, η ταύτιση, η γνώση και η συμμόρφωση με όλα όσα θεωρούνται καλές πρακτικές και στο εξωτερικό.
- Για να υπάρξει συνολικά αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, απαιτείται οικονομική και ειρηνευτική βοήθεια προς τις χώρες, από όπου ξεκινούν οι πρόσφυγες, καθώς και η ανάληψη ευθυνών από την υπόλοιπη Ευρώπη, στη δίκαιη και νόμιμη μετακίνηση των προσφύγων, καθώς και την ένταξή τους στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Για τα ζητήματα αυτά πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο από την Κυβέρνηση και όλες τις πολιτικές δυνάμεις.

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΔΡΑΣΕΩΝ (ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, HUMAN RIGHTS FOR BEGINNERS, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ)

ΕΙΣΗΓΗΓΕΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ

Α. Συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 2019, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Η πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στην αεροδρομιακή κοινότητα».

(Κοινή Συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Δρ. Ελένη – Ανδριανή Σαμπατάκου, Υπάλληλος της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας – Εμπειρογνώμων σε θέματα διευκολύνσεων αεροδρομίων, Πάκης Παπαδημητρίου, Διευθυντής Εταιρικής Ποιότητας του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Τομεάρχης Γραφείου Τύπου του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και Δήμητρα Βασιλάκη, Αστυνομικός Υποδιευθυντής της Διεύθυνσης Αστυνόμευσης Αερολιμένα Αθηνών.

Αεροδρομιακή κοινότητα

Στην κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, 16^{ης} Δεκεμβρίου 2019, συζητήθηκε το θέμα της πρόληψης και καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων στην αεροδρομιακή κοινότητα.

- Από το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, τοποθετήθηκε ο Εθνικός Εισηγητής, κ. Ηρακλής Μοσκώφ, ο οποίος τόνισε ότι η εμπορία ανθρώπων είναι ένα έγκλημα που δεν αντιμετωπίζεται μόνο με διωκτικό τρόπο. Συνεπώς, χρειάζεται η συνεργασία φορέων, συμπεριλαμβανομένης της Βουλής. Παρουσίασε το Παγκόσμιο Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση του φαινομένου και εξήγησε πως εντάσσεται σε αυτό το Εθνικό Σχέδιο Δράσης. Αναφέρθηκε στον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς και τη σημασία της ανίχνευσης πιθανών θυμάτων, τονίζοντας ότι τα αεροδρόμια της χώρας, ως είσοδοι, μπορούν να γίνουν το κατεξοχήν πεδίο εφαρμογής διαδικασιών

ταυτοποίησης θυμάτων. Χαρακτήρισε την εμπορία ανθρώπων ως ένα «αόρατο» και δύσκολα εξιχνιάσιμο έγκλημα, που στην Ελλάδα, για παράδειγμα, αριθμεί λιγότερο από 100 διασώσεις το χρόνο. Τόνισε τη σημασία της πρόληψης, μέσω της αναγνώρισης της ευαλωτότητας κοινωνικών ομάδων και μεμονωμένων ατόμων, αλλά και της θωράκισης της εφοδιαστικής αλυσίδας επιχειρήσεων από φαινόμενα εκμετάλλευσης. Για τη συνεργασία με τους επαγγελματίες των αεροδρομίων, ανέφερε ότι βασίζεται σε ένα δυνατό θεσμικό κανονιστικό πλαίσιο, που προέρχεται από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Όπως εξήγησε, η φύση του εγκλήματος δεν επιτρέπει την αποτελεσματική αντιμετώπισή του, παρά μόνον εάν υπάρχει ειδική εκπαίδευση του προσωπικού, εφαρμογή απρόσωπων διαδικασιών, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και μεγαλύτερη συνεργασία φορέων.

- Από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, τοποθετήθηκε η Δρ. Ελένη – Ανδριανή Σαμπατάκου, Εμπειρογνώμων σε θέματα διευκολύνσεων αεροδρομίων, η οποία διευκρίνισε ότι, βάσει του κανονιστικού πλαισίου του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας, ο πρωταρχικός στόχος των Υπηρεσιών Πολιτικής Αεροπορίας, αναφορικά με την εμπορία ανθρώπων, είναι η κατάρτιση των εργαζομένων «πρώτης γραμμής» στον εντοπισμό περιστατικών και, στη συνέχεια, στη διαβίβαση της πληροφορίας στις αρμόδιες Διωκτικές Αρχές. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, εφαρμόζονται πρότυπα σε δύο άξονες: έναν εύχρηστο μηχανισμό αναφοράς και στην κατάρτιση των εργαζομένων, τόσο των πληρωμάτων θαλάμου επιβατών των αεροπορικών εταιρειών, όσο και των υπαλλήλων των επίγειων φορέων λειτουργίας ενός αεροδρομίου. Αναφορικά με την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, το νομικό πλαίσιο που τη διέπει της δίνει τη δυνατότητα να αναλάβει δράσεις σε δύο διακριτούς τομείς: σε αυτόν της κατάρτισης του προσωπικού «πρώτης γραμμής» και σε εκείνον του συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων.
- Από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τοποθετήθηκε ο κ. Πάκης Παπαδημητρίου, Διευθυντής Εταιρικής Ποιότητας, ο οποίος ανέφερε ότι από το μεγαλύτερο αεροδρόμιο της χώρας διακινούνται ετησίως πάνω από 24 εκατ. επιβάτες, που, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι αεροπορικές μεταφορές είναι συνήθης τρόπος μεταφοράς των διακινητών ανθρώπων, δείχνει τη σημασία της θωράκισης της πύλης αυτής. Τόνισε τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ των φορέων, λόγω του μεγάλου αριθμού των εμπλεκόμενων στην καθημερινή λειτουργία ενός αερολιμένα. Παρουσίασε πρωτοβουλίες, που έχουν ληφθεί από το 2017 και μετά, στον τομέα της ενημέρωσης και κατάρτισης του προσωπικού στην αναγνώριση περιστατικών εμπορίας ανθρώπων και, εν συνεχεία, στη συνδρομή της Ελληνική Αστυνομίας στην καταστολή του εγκλήματος. Ανέφερε ότι η Διεθνής Ένωση Αεροδρομίων εξέδωσε το καλοκαίρι του

2019 έναν Οδηγό Καλών Πρακτικών για θέματα αντιμετώπισης της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, στον οποίο φαίνεται ο ρόλος του αεροδρομίου ως φορέας διαχείρισης και συντονισμού της αεροδρομιακής κοινότητας. Υπογράμμισε, επίσης, ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ένα από τα 13 σημεία που ορίζουν τη βιωσιμότητα των αεροδρομίων. Αναφέρθηκε στην ουσιαστική συνεργασία που καθιερώθηκε φέτος, μεταξύ του Αερολιμένα Αθηνών, της Ελληνικής Αστυνομίας και της Αεροπορίας Αιγαίου, με την υποστήριξη του Εθνικού Εισηγητή, η οποία παρήγαγε αποτελέσματα στο κομμάτι της εκπαίδευσης του προσωπικού στην αναγνώριση και αναφορά περιστατικών και στη συναισθηματική υποστήριξη των εργαζομένων «πρώτης γραμμής».

- Από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τοποθετήθηκε, επίσης, η κυρία Μαρίνα Παπαγεωργίου, Τομεάρχης Γραφείου Τύπου, η οποία τόνισε, με τη σειρά της, την αξία της συνεργασίας και του συντονισμού των φορέων. Αναφέρθηκε, επίσης, στη συνεργασία μεταξύ Αερολιμένα Αθηνών, Ελληνικής Αστυνομίας και Αεροπορίας Αιγαίου και ανέφερε ότι κάθε πρωτοβουλία ακολουθήθηκε από ενέργειες επικοινωνίας, με στόχο την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση του προσωπικού «πρώτης γραμμής», αλλά και ευρύτερα του κοινού.
- Από τη Διεύθυνση Αστυνόμευσης Αερολιμένα Αθηνών, τοποθετήθηκε η κυρία Δήμητρα Βασιλάκη, Αστυνομικός Υποδιευθυντής, η οποία ξεκαθάρισε πως η Υπηρεσία της δεν είναι καθ' ύλην αρμόδια για την αντιμετώπιση περιστατικών παράνομης διακίνησης ανθρώπων, αλλά στηρίζει κάθε πρωτοβουλία, όπως αυτές που ανέφεραν προηγούμενοι ομιλητές. Αναφέρθηκε σε δύο ημερίδες, που διοργανώθηκαν με τη συμμετοχή στελεχών της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής και του Τμήματος Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος, κατά τις οποίες ενημερώθηκε το προσωπικό «πρώτης γραμμής».

Στη συζήτηση που ακολούθησε, τοποθετήθηκαν Βουλευτές από όλα τα Κόμματα, θέτοντας ερωτήματα αναφορικά με πιθανά κενά που εντοπίζουν οι φορείς στο θεσμικό πλαίσιο, το βαθμό αξιοποίησης της λίστας επιβατών, καλές πρακτικές από το εξωτερικό, που θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στην ελληνική περίπτωση και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην αναγνώριση γνησιότητας εγγράφων. Τόνισαν, επίσης, τη σημασία της κοινής εκπαίδευσης προσωπικού «πρώτης γραμμής» διαφορετικών φορέων και το γεγονός ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των θυμάτων είναι ανήλικοι και προχώρησαν σε προτάσεις για μελλοντικές δράσεις.

Επιφυλάξεις εκφράστηκαν από Βουλευτή του Κ.Κ.Ε., αναφορικά με το περιεχόμενο της ενημέρωσης από τους φορείς, την αξία των εκδηλώσεων εκπαίδευσης και ενημέρωσης του προσωπικού των φορέων, την έλλειψη στοιχείων αναφορικά με περιστατικά και την αποτελεσματικότητα των ηλεκτρονικών συστημάτων ελέγχου στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων.

B. Συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 2020, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Παρουσίαση των συμπερασμάτων της διημερίδας “Human Rights for Beginners”, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Συμβούλιο της Ευρώπης και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών».

(Κοινή Συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)

Τα μέλη των Επιτροπών ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Ιωάννα Τριανταφύλλου, Συνεργάτιδα της Γενικής Γραμματέως Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, κυρίας Αναστασίας Γκίκα, Μαρία Φάσσαρη, Προϊσταμένη του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Θεοδώρα Αστέρη, Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) - Προϊσταμένη του Γραφείου Επιστημονικών Μονάδων Α΄ Κύκλου, Γεράσιμος Κουβαράς, Γενικός Διευθυντής της «ActionAid HELLAS», Πάνος Παπαδημητρόπουλος και Στέφανος Νόλλας, Πρόεδρος και Εκτελεστικός Διευθυντής, αντίστοιχα, της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «New Wrinkle».

Human Rights for Beginners:

Στην κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της 27^{ης} Ιανουαρίου 2020, παρουσιάστηκαν τα συμπεράσματα της διημερίδας «Human Rights for Beginners», που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Συμβούλιο της Ευρώπης και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών.

- Από το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, τοποθετήθηκε ο Εθνικός Εισηγητής, κ. Ηρακλής Μοσκώφ, ο οποίος παρουσίασε τα πεπραγμένα της διημερίδας, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 150 εκπαιδευτικοί από πολλά δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Ελλάδας, με σκοπό τη διάδοση του δημοκρατικού πολιτισμού και αντιλήψεων, στη βάση των οποίων συγκροτείται μια κοινωνική διάδραση στις δημοκρατικές κοινωνίες.

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε 12 ομάδες και επεξεργάστηκαν διαφορετικούς άξονες του Δημοκρατικού Πολιτισμού, καταθέτοντας προτάσεις, οι οποίες, στη συνέχεια, διαγωνίστηκαν. Στόχος τη διημερίδας ήταν να εκπαιδευτούν εκπαιδευτικοί και να διαδώσουν στις μαθήτριες και τους μαθητές τους τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε να πάψει η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και φύση να θεωρείται παρεχόμενη υπηρεσία. Τόνισε πως προτεραιότητα στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων είναι να καταπολεμήσουμε τη ζήτηση. Ανακοίνωσε πως το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, το οποίο ήταν συνδιοργανωτής, θα επεξεργαστεί νέες θεματικές στην εκπαίδευση, όπως η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και η αναπαραγωγική υγεία ή θέματα ψυχικής υγείας, όπως η ενσυναίσθηση και η συναισθηματική νοημοσύνη. Πρότεινε την αξιοποίηση της ανάληψης από πλευράς Ελλάδας της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, ώστε να αναπτυχθεί το «Δίκτυο των Δημοκρατικών Σχολείων», ενώ αναφέρθηκε και στο βιβλίο «Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό», ως δυναμικό εργαλείο.

Κλείνοντας, ανέφερε πως βάσει πληροφοριών από Κοινοβουλευτικούς που συμμετέχουν σε κοινοβουλευτικές συνελεύσεις Οργανισμών, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης ή ο ΟΑΣΕ, τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γενικώς, και της εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων, ειδικότερα, συζητούνται ολοένα και περισσότερο, ενώ τόνισε πως η διημερίδα, που οργανώθηκε, αποτελεί ξεκάθαρα μια καλή πρακτική.

- Από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, τοποθετήθηκε η κυρία Ιωάννα Τριανταφύλλου, Συνεργάτιδα της Γενικής Γραμματέως Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής, η οποία εστίασε στη στήριξη του Υπουργείου σε πρωτοβουλίες που προάγουν την ελεύθερη έκφραση, την ομαλή συμβίωση, την ισότητα στη μάθηση, την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, εντός του πλαισίου της παιδαγωγικής λογικής του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως η εν λόγω διημερίδα. Ανακοίνωσε ότι το Υπουργείο σκοπεύει να εισάγει νέες θεματικές στο πρόγραμμα εκπαίδευσης, όπως η αποδοχή της διαφορετικότητας, είτε είναι εθνικό-πολιτιστικό ζήτημα, είτε είναι ζήτημα ΑμεΑ, ο εθελοντισμός, θέματα φορολογικής συνείδησης του πολίτη, θέματα κατά των διακρίσεων κ.ά..
- Από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, τοποθετήθηκε, επίσης, η κυρία Μαρία Φάσσαρη, Προϊσταμένη του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων, η οποία ανέφερε ότι η διημερίδα δεν αποτελεί μεμονωμένη σύμπραξη, αλλά εντάσσεται σε μακρά συνεργασία των φορέων, αναφορικά με το έργο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Υποστήριξε ότι τα αντικείμενα της επιμόρφωσης ήταν η ελεύθερη έκφραση, η ομαλή συμβίωση, η ισότητα στη μάθηση κ.ά. και έκρινε το

εγχείρημα επιτυχημένο, καθώς καλλιέργησε τη συνεργατικότητα και ενίσχυσε την εξωστρέφεια της σχολικής μονάδας.

- Από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, τοποθετήθηκε η κυρία Θεοδώρα Αστέρη, Σύμβουλος Α΄ - Προϊσταμένη του Γραφείου Επιστημονικών Μονάδων Α΄ Κύκλου, η οποία παρατήρησε ότι η δουλειά κάθε άλλο παρά έχει εξαφανιστεί στην Ευρώπη, αλλά μάλλον έχει αντικατασταθεί από την πορνεία. Αναφερόμενη στη διημερίδα, μοιράστηκε την προσωπική της εμπειρία, τονίζοντας ότι έγινε προσπάθεια οι εκπαιδευτικοί να ξεφύγουν από το συνηθισμένο γνωσιοκεντρικό πλαίσιο, στο οποίο λειτουργούν καθημερινά και να βιώσουν τη Δημοκρατία, μέσα από διαδικασίες επικαιροποίησης και ανασκόπησης των προγραμμάτων σπουδών. Σκοπός είναι οι εκπαιδευτικοί να περάσουν τον τρόπο σκέψης αυτόν και μέσα στις σχολικές αίθουσες.
- Από την «ActionAid HELLAS», τοποθετήθηκε ο κ. Γεράσιμος Κουβαράς, Γενικός Διευθυντής, ο οποίος χαρακτήρισε τη διημερίδα επιτυχημένη, καθώς καταρρίφθηκαν στερεότυπα και κατέστη σαφές από τους εκπαιδευτικούς ότι τα περισσότερα σχολεία στη χώρα στερούνται πραγματικού εκδημοκρατισμού. Χαρακτήρισε το εκπαιδευτικό σύστημα «δασκαλοκεντρικό», κάτι που το υλικό που δημιουργήθηκε για την ημερίδα έρχεται να αντιμετωπίσει. Αναφερόμενος στην Ευρώπη του σήμερα, παρατήρησε ότι δοκιμάζονται η Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ειδικότερα σε γειτονικές χώρες, όπως η Τουρκία, η Ιταλία, η Πολωνία, η Ουγγαρία. Συμπέρανε ότι σε ένα τέτοιο περιβάλλον είναι απαραίτητο να ανοίξουμε το σχολείο στην κοινωνία.
- Από την Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «New Wrinkle», τοποθετήθηκαν οι κ.κ. Πάνος Παπαδημητρόπουλος και Στέφανος Νόλλας, Πρόεδρος και Εκτελεστικός Διευθυντής, αντίστοιχα, οι οποίοι εντόπισαν το κενό της συμπερίληψης στην εκπαίδευση του πολίτη στη χώρα μας, η οποία εξελίσσεται σε ένα πολιτισμικά ετερογενές περιβάλλον. Χαρακτήρισαν απαραίτητη την καλλιέργεια των δημοκρατικών αξιών, μέσα σε ένα πλαίσιο σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε αυτήν την κατεύθυνση διοργανώθηκε η διημερίδα, με στόχο την εξοικείωση των εκπαιδευτικών με το υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης και την έμπνευση και παρακίνησή τους να αντιμετωπίσουν σημαντικά ζητήματα, τα οποία αναδύονται στο σχολικό περιβάλλον, όπως ο διαπολιτισμικός διάλογος, η βία, η ισότιμη συμπερίληψη στη σχολική οικογένεια του εθνοπολιτισμικά άλλου και η ορθή χρήση του διαδικτύου. Σε αυτή συμμετείχαν 130 εκπαιδευτικοί, εκ των οποίων 50 από διαφορετικές περιοχές της χώρας. Κατά τη διάρκεια της διημερίδας, οργανώθηκαν εργαστήρια, βασισμένα στους έξι (6) θεματικούς άξονες της καμπάνιας «FREE TO SPEAK, SAFE TO LEARN - DEMOCRATIC SCHOOLS FOR ALL» του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στη συζήτηση που ακολούθησε, Βουλευτές από τη ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, το ΚΙΝ.ΑΛ. και την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ αξιολόγησαν θετικά την πρωτοβουλία της διοργάνωσης της διημερίδας και τα αποτελέσματά της. Ανέφεραν πως παρόμοια προγράμματα θα έπρεπε να έχουν ήδη εφαρμοστεί εδώ και χρόνια, με προτεραιότητα στην ενημέρωση των γυναικών και των παιδιών, που είναι οι πιο επιρρεπείς ομάδες πληθυσμού στην εμπορία ανθρώπων. Ζήτησαν τη μελλοντική παρουσία στην Υποεπιτροπή της φυσικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ώστε να ενημερωθεί για τις πολιτικές και τις δράσεις του, αναφορικά με την ενσωμάτωση των συμπερασμάτων αυτών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Διατυπώθηκαν ενστάσεις από Βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αναφορικά με τη χρησιμότητα της συνεδρίασης, ενώ έκριναν ελλιπές, σε ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία, το περιεχόμενο της ενημέρωσης αναφορικά με τα συμπεράσματα της διημερίδας. Σχολίασαν ότι δεν προσεκλήθησαν εκπρόσωποι των υπόλοιπων συνδιοργανωτών, ενώ έθεσαν ερωτήσεις για τη χρηματοδότηση του προγράμματος, οι οποίες απαντήθηκαν επαρκώς από τους εκπροσώπους των φορέων.

Βουλευτής του Κ.Κ.Ε. εξέφρασε αμφιβολίες για τον σκοπό της συνεδρίασης, τονίζοντας ότι αρκούσε η γραπτή κατάθεση των συμπερασμάτων της διημερίδας για την ενημέρωση της Υποεπιτροπής και σχολίασε πως η συνεδρίαση απλώς δίνει νομιμοποίηση σε μια χορηγούμενη διαδικασία σύμπτυξης ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, όπου οι καινούργιες δημοκρατικές αντιλήψεις κατασκευάζονται με Οδηγίες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Γ. Συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στη μάχη κατά της Εμπορίας Ανθρώπων».

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν: ο κ. Γεώργιος Πατούλης, Περιφερειάρχης Αττικής και ο κ. Ηρακλής Μοσκόφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών.

Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της 22^{ας} Σεπτεμβρίου 2020, συζητήθηκε το θέμα της συμμετοχής της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης στη μάχη κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.

- Από την Περιφέρεια Αττικής, τοποθετήθηκε ο Περιφερειάρχης, κ. Γεώργιος Πατούλης, ο οποίος εστίασε στη συγκυρία της παγκόσμιας πανδημίας της νόσου COVID-19, που συνέπεσε με τη χρόνια πλέον μεταναστευτική κρίση, η οποία δοκιμάζει Περιφέρειες της χώρας, όπως η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και η Περιφέρεια Αττικής. Τα δύο αυτά φαινόμενα, σε συνδυασμό, έχουν ευνοήσει τις συνθήκες άνθησης του φαινομένου της διακίνησης ανθρώπων. Προέβλεψε ότι οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας σε παγκόσμιο επίπεδο θα προκαλέσουν ακόμα μεγαλύτερη αύξηση των περιστατικών. Δεσμεύτηκε η Τοπική Αυτοδιοίκηση να αναλάβει σημαντικότερο ρόλο στην αντιμετώπισή του και να συμβάλει στο έργο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών. Ανακοίνωσε την υπογραφή Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών. Τόνισε τη σημασία της διαμόρφωσης πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της ανθρώπινης εξαθλίωσης. Υπογράμμισε τη σημασία και του σταδίου της επανένταξης των θυμάτων εμπορίας και εκμετάλλευσης.

Ο κ Πατούλης ανακοίνωσε ότι η Περιφέρεια Αττικής εντάσσει στο Δίκτυο Δομών Κοινωνικής Προστασίας τη δημιουργία Ειδικής Δομής για τη φιλοξενία, ψυχολογική στήριξη και επανένταξη των θυμάτων εμπορίας, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα σε ανήλικα κορίτσια και αγόρια και αναφέρθηκε στη δημιουργία υποδομής κοινωνικού δικτύου για την κοινωνική πολιτική της Περιφέρειας και το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης, στο οποίο εντάσσονται 242 δομές, τις οποίες στηρίζει η Περιφέρεια μέσω του ΕΣΠΑ.

Επισήμανε ότι η Περιφέρεια Αττικής διαμορφώνει και πραγματοποιεί, σε συνεργασία με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, προγράμματα εκπαίδευσης και ειδικής κατάρτισης για την ανάπτυξη, αλλά και την ενίσχυση της ικανότητας αναγνώρισης των θυμάτων, του έγκαιρου εντοπισμού τους, της ενδεδειγμένης και κατάλληλης αντιμετώπισης και διαχείρισής τους, καθώς και ενημέρωσής τους σχετικά με τα δικαιώματά τους, με στόχο και τη διασύνδεση με το Φορέα Προστασίας, αλλά και την υποστήριξη προς τους επαγγελματίες «πρώτης γραμμής» της Περιφέρειας, στους τομείς της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, όπως τους Επόπτες Υγείας, Κοινωνικούς Λειτουργούς, ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό, οι οποίοι έρχονται σε επαφή με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως και τα Κέντρα Κοινότητας, που λειτουργούν στους Δήμους, ανακοινώνοντας ότι θα λάβουν την ειδική εκπαίδευση του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς.

Επιπλέον, η Περιφέρεια θα εφαρμόσει ένα πρωτοποριακό πιλοτικό πρόγραμμα επιμέλειας της εφοδιαστικής αλυσίδας και το σύστημα προμήθειάς της, αναφορικά με την εμπορία και εκμετάλλευση ανθρώπων, το οποίο φιλοδοξεί να αποτελέσει πρότυπο, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Πρόκειται για συνδυασμό ανάπτυξης πολιτικών και διαδικασιών, εκτίμησης κινδύνων, αξιολόγησης και χαρτογράφησης προμηθευτών, εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Παράλληλα, εντάσσονται στο υφιστάμενο πλαίσιο υποστήριξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για θύματα εμπορίας ανθρώπων και υλοποιούνται καμπάνιες και εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, αλλά και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, που αποτελούν ομάδες υψηλού κινδύνου, για το φαινόμενο της ανθρώπινης εμπορίας και εκμετάλλευσης.

Τέλος, ο Περιφερειάρχης Αττικής ενέταξε το φαινόμενο της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων στους παράγοντες απειλής της εθνικής, αλλά και της παγκόσμιας ασφάλειας, τονίζοντας ότι αποτελεί μία από τις πιο προσοδοφόρες πηγές για τα διεθνή δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος.

- Από το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, τοποθετήθηκε ο Εθνικός Εισηγητής, κ. Ηρακλής Μοσκόφ, ο οποίος αναφέρθηκε και αυτός στην υπογραφή Συμφώνου Συνεργασίας με την Περιφέρεια Αττικής, ώστε να συνδράμουν από κοινού τις Διωκτικές και Προνοιακές Αρχές της χώρας. Επεσήμανε την αξία του ΕΣΠΑ ως χρηματοδοτικό εργαλείο για την υλοποίηση σχετικών πρωτοβουλιών. Αναφέρθηκε παραδειγματικά στο θέμα των εργατών γης, τονίζοντας ότι οι άνθρωποι αυτοί είναι συχνά θύματα της

αυξημένης ζήτησης για φθηνά προϊόντα, η οποία συνεπάγεται ζήτηση για φθινό εργατικό δυναμικό και ευνοεί την παράτυπη εργασία.

Αναφέρθηκε και αυτός στην ανάγκη δέουσας επιμέλειας της εφοδιαστικής αλυσίδας, μέσω ενός συστήματος πιστοποίησης και αξιολόγησης της σεβασμού από τους προμηθευτές των εργατικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων των εργαζομένων τους. Υπογράμμισε ότι η ευρωπαϊκή πολιτική κατά της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων έχει ως κατεύθυνση την απαξίωση της «κουλτούρας της ατιμωρησίας».

Στη συζήτηση που ακολούθησε, Βουλευτές από όλα τα Κόμματα τοποθετήθηκαν υπέρ της μεγαλύτερης συνεργασίας των επιπέδων διοίκησης, τονίζοντας τον σημαντικό ρόλο που μπορεί να παίξει η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Αξιολόγησαν θετικά τη συνεργασία της Περιφέρειας Αττικής με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή και ζήτησαν την πληρέστερη συνεργασία των επαγγελματιών «πρώτης γραμμής» με τον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς. Επισημάναν ότι, πέρα από την αντιμετώπιση του φαινομένου καθαυτού, εξίσου σημαντική είναι η πρόληψη και η ανίχνευση πιθανών θυμάτων, η εξάλειψη των συνθηκών που το υποθάλλουν, αλλά και η ενημέρωση της κοινωνίας.

Προτείνουμε τις εξής θέσεις, ως θέσεις της Υποεπιτροπής μας:

- Πρέπει να ενισχυθεί η τακτική συνεργασία φορέων, συμπεριλαμβανομένης της Βουλής, στην προσπάθεια καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων.
- Επειδή είναι εξαιρετικής σημασίας η ανίχνευση πιθανών θυμάτων, πρέπει να προγραμματιστούν σχετικές ενημερωτικές ημερίδες, με εργαζόμενους «πρώτης γραμμής». Η σχετική ημερίδα στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών αποτελεί ένα καλό παράδειγμα, που πρέπει να επαναληφθεί και στους υπόλοιπους αερολιμένες της χώρας. Ανάλογες ημερίδες, με συμμετοχή ειδικών, πρέπει να διοργανωθούν και για άλλες κατηγορίες εργαζομένων «πρώτης γραμμής», όπως, για παράδειγμα, τους εργαζόμενους στις εφοδιαστικές αλυσίδες ή στα νοσοκομεία.
- Πέραν της ανίχνευσης πιθανών θυμάτων, εξαιρετικής σημασίας είναι, επίσης, η ενημέρωση των εργαζομένων «πρώτης γραμμής» ως προς τον τρόπο που θα γίνει η διαβίβαση της πληροφορίας, ώστε να φτάσει στις αρμόδιες Διωκτικές Αρχές. Χρειαζόμαστε ένα γνωστό στους εργαζόμενους και εύχρηστο πρωτόκολλο αναφοράς περιστατικών πιθανής εμπορίας. Η συνδιαμόρφωση τέτοιων πρωτόκολλων, σε συνεργασία με τους ίδιους τους εργαζόμενους, θα συμβάλλει ουσιαστικά στη δημιουργία εύχρηστων και ρεαλιστικών μηχανισμών. Σημαντική είναι, επίσης, η συναισθηματική ενίσχυση των εργαζομένων «πρώτης γραμμής», ώστε να

αποφασίσουν να προβούν στην καταγγελία πιθανής εμπορίας και να μη φοβηθούν ενδεχόμενες συνέπειες στοχοποίησης από τα κυκλώματα των διακινητών.

- Η Διεθνής Ένωση Αεροδρομίων εξέδωσε το καλοκαίρι του 2019 έναν Οδηγό Καλών Πρακτικών για θέματα αντιμετώπισης της παράνομης διακίνησης ανθρώπων στις αερομεταφορές. Πρέπει να υπάρξει διερεύνηση κατά πόσον αυτός ο Οδηγός υιοθετείται στην πράξη στους αερολιμένες της χώρας.
- Πρέπει να διαπιστωθεί κατά πόσον το θεσμικό κανονιστικό πλαίσιο που προέρχεται από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας πράγματι εφαρμόζεται σε όλους τους αερολιμένες, καθώς και πόσο επαρκές και εύκολα υλοποιήσιμο είναι.
- Πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσον μπορεί να υπάρξει περαιτέρω αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, ώστε να καταπολεμηθεί η εμπορία ανθρώπων. Πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη ότι οι νέες τεχνολογίες δίνουν και νέες δυνατότητες στην ανάπτυξη του εγκλήματος της εμπορίας ανθρώπων. Αναφέρθηκε, για παράδειγμα, στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής, πρόσφατη επιτυχία της Αστυνομίας σε ό,τι αφορά τη δίωξη ενός κυκλώματος, το οποίο ασχολείτο με εμπορία ωαρίων σε κλινικές γονιμότητας, με εκμετάλλευση της ευάλωτης θέσης γυναικών από Βουλγαρία. Είναι παράδειγμα των νέων πτυχών του εγκλήματος της εμπορίας ανθρώπων, με τις οποίες πρέπει να ασχοληθούμε.
- Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τι γίνεται σε διεθνές επίπεδο. Τι περισσότερο ή λιγότερο γίνεται εκεί; Τι περισσότερο θα μπορούσαμε να φέρουμε ως καλή πρακτική στη χώρα μας;
- Θα ήταν πολύ χρήσιμο να υπάρξει ένα αποθετήριο ενημερωτικού υλικού, μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, προσβάσιμη στους εργαζόμενους «πρώτης γραμμής», στην οποία θα αναρτάται υλικό ενημέρωσης, υλικό που θα μπορεί να αναπαραχθεί και να διανεμηθεί, καθώς και ένας επικαιροποιημένος, κάθε φορά, κατάλογος με τα αρμόδια σημεία επαφής, για τυχόν παρέμβαση των Διοικητικών Αρχών.
- Παρά τη βελτίωση που σημειώνεται τα τελευταία χρόνια, εξακολουθεί να υπάρχει μια κουλτούρα ατιμωρησίας ως προς την εμπορία ανθρώπων στη χώρα μας, κάτι που πρέπει, με ευθύνη και της Υποεπιτροπής μας, να αντιμετωπιστεί. Πρέπει να υπάρξουν ενέργειες και να αναληφθούν πρωτοβουλίες και όσον αφορά τη δίωξη όσων επιδίδονται στην εμπορία ανθρώπων, αλλά πρέπει να μας απασχολήσει εξίσου και η αναγνώριση της ευαλωτότητας των θυμάτων της εμπορίας και η υποστήριξή τους.

- Πρέπει να διερευνηθεί περισσότερο η σχέση της πορνείας, αλλά και της έντυπης και ηλεκτρονικής πορνογραφίας και της εμπορίας ανθρώπων και να αναζητηθούν τρόποι πληρέστερης αντιμετώπισης των σχετικών κυκλωμάτων.
- Ο νέος Ποινικός Κώδικας προβλέπει νέες τυπολογίες του trafficking, π.χ. τυπολογίες που συνδέονται με το προσφυγικό. Πρέπει να διαπιστωθεί αν εφαρμόζονται αυτές οι νέες διατάξεις στα δικαστήρια.
- Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής πρέπει να προχωρήσει στην επεξεργασία των νέων θεματικών στην εκπαίδευση, όπως η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, η αναπαραγωγική υγεία, η συνεργατικότητα και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, καθώς και σε θέματα ψυχικής υγείας, όπως η ενσυναίσθηση και η συναισθηματική νοημοσύνη.
- Είναι, δυστυχώς, ο κανόνας τα θύματα εμπορίας ανθρώπων να καταλήγουν σε εξαναγκασμένη εργασία, ενίοτε και εντελώς παρά τη θέλησή τους, σε απαράδεκτες συνθήκες, χωρίς δικαιώματα, με πολύ μικρές αμοιβές, ενώ συχνά οδηγούνται και σε εξαναγκασμένη μικρο-εγκληματικότητα. Πρόκειται για πολύ μεγάλα ζητήματα, με τα οποία πρέπει να ασχοληθεί, στην επόμενη περίοδο, η Υποεπιτροπή μας.

3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΛΙΝΟ ΣΙΣΙΛΙΑΝΟ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΑΝΑΚΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2020, με θέμα ημερήσιας διάταξης:
«Διδάγματα και προκλήσεις από νομολογίες του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων».

(κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και
Δικαιοσύνης)

*Τα μέλη των Επιτροπών ενημέρωσε ο κ. Λίνος – Αλέξανδρος Σισιλιάνος, Πρόεδρος του
Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), καθώς και οι κ.κ.:
Γεώργιος Κουμουτσάκος, Αναπληρωτής Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου,
Κωνσταντίνος Τσουβάλας, Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης του Υπουργείου
Προστασίας του Πολίτη και Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την
Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών.*

Στο πλαίσιο της κοινής συνεδρίασης της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης,
Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της
Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση από τον
Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Σισιλιάνο,
σχετικά με το trafficking.

Επισημάνθηκε η σημασία του συγκεκριμένου εγκλήματος, καθώς και η μεγάλη
δυσκολία στην εξιχνίαση τέτοιων υποθέσεων. Αν και το Διεθνές και Ευρωπαϊκό
Πλαίσιο έχει αναπτύξει κανόνες, κρίνεται αναγκαίο να γίνουν πολλά, όχι μόνο σε
νομικό επίπεδο, αλλά και στην πράξη, ώστε να αλλάξει η κατάσταση ουσιαστικά επί
του πεδίου.

Ενέργειες που απαιτούνται:

Για την εξάλειψη του φαινομένου ή έστω τον περιορισμό του, απαιτείται αλλαγή
νοοτροπίας και ένα σύνολο ενεργειών, όπως οι παρακάτω:

1. Περισσότερες **δράσεις από την Αστυνομία**.
2. Καλύτερη **ενημέρωση των εισαγγελέων**.
3. **Οι δικαστές θα πρέπει να ερμηνεύουν το νόμο σωστά** και να επιβάλλουν κυρώσεις, αντίστοιχες με τη σοβαρότητα του εγκλήματος.
4. **Προληπτική δράση** σε όλα τα επίπεδα.
5. **Αποφασιστικά βήματα στην προστασία των θυμάτων** και στην προστασία των μαρτύρων, με ταυτόχρονη προστασία των δικαιωμάτων των κατηγορουμένων.
6. **Ευαισθητοποίηση εισαγγελικών και λοιπών λειτουργών**.
7. **Συνέργειες με τις Τοπικές Αρχές**, τις τοπικές κοινωνίες και τους αιρετούς άρχοντες.

Από την πλευρά του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, έγινε σαφές ότι το ζήτημα του μεταναστευτικού αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση, ιδιαίτερα σήμερα, ενώ τονίστηκε ο ρόλος του Δικαστηρίου ως θεματοφύλακα του Διεθνούς Δικαίου. Επιπλέον, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία των συνόρων και την υποχρέωση της κάθε χώρας να τα προστατεύει.

Ο Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών εστίασε στην Εθνική Συντονιστική Αρχή και στη σημασία τόσο των νομολογιών και των αποφάσεων, όσο και του διαλόγου με την κοινωνία.

Η Γενική Γραμματεία Δημόσιας Τάξης του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αναφέρθηκε στην εγκληματική διάσταση του φαινομένου, επισημαίνοντας πως η αποτελεσματική αντιμετώπισή του αποτελεί βασικό πυλώνα του Προγράμματος Αντεγκληματικής Πολιτικής 2020-2024.

Δράσεις σε επίπεδο Αστυνομίας:

Συνολικά, έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος στο συγκεκριμένο κομμάτι. Οι υπηρεσίες ενημερώνονται διαρκώς, ενώ γίνεται προσπάθεια για να δημιουργηθεί μια αποτελεσματική διαδικασία ευαισθητοποίησης του προσωπικού της «πρώτης γραμμής», που είναι πιθανό να έρθει σε επαφή με υποθέσεις θυμάτων και δραστών.

- Συγκροτούνται μικτά συνεργεία ελέγχου, με Επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας, σε εποχές και περιόδους που συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός αλλοδαπών εργατών γης.

- Αναπτύσσονται επαφές με συναρμόδιους κρατικούς φορείς, όπως οι Εισαγγελικές Αρχές, το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.
- Υπάρχει έντονη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα και ημερίδες στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.
- Αξιοποιούνται δίαυλοι επικοινωνίας αστυνομικής συνεργασίας με Οργανισμούς, όπως η Eurapol, η Interpol και η Eurojust, για την άμεση και στοχευμένη ανταλλαγή πληροφοριών και την αξιοποίησή τους.

Σε σχέση με τα ασυνόδευτα ανήλικα:

Ένα επιπλέον θέμα, το οποίο αναδείχθηκε κατά τη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής, είναι η ευαισθησία για τα ανήλικα θύματα, που αποτελεί βασική προτεραιότητα και της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ορισμένες κινήσεις αναφορικά με το ζήτημα έχουν γίνει από το Συμβούλιο της Ευρώπης, με ψήφισμα που αφορά την εφαρμογή του νόμου εποπτείας για τους ασυνόδευτους ανήλικους, με στόχο την ομαλότερη ένταξή τους στην κοινωνία. Παράλληλα, έγινε συζήτηση για τις δομές φιλοξενίας, αλλά και το κομμάτι της κράτησής τους.

Τοποθετήσεις Κομμάτων:

Η Νέα Δημοκρατία, από την πλευρά της, επικεντρώθηκε στις ενέργειες που είναι εφικτό να υλοποιηθούν στην πράξη, σε επίπεδο κανονιστικού πλαισίου, στο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Ευρώπη στην προστασία καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, αλλά και στην καθυστέρηση έκδοσης αποφάσεων που αφορούν τέτοιες υποθέσεις.

Ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αναφέρθηκε στην κατάσταση που ισχύει σε άλλες χώρες, στο μεταναστευτικό, στους τρόπους συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και στις υποθέσεις που έχει χειριστεί η Ελληνική Δικαιοσύνη.

Το Κίνημα Αλλαγής επισήμανε πως δεν αρκεί η καταστολή, πρέπει να υπάρχει και προληπτική δράση, σε διάφορα επίπεδα. Ειδικό ενδιαφέρον και προτεραιότητα να δοθεί στην εκπαίδευση γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα στο σχολεία και την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Πρέπει να προχωρήσουμε πιο αποφασιστικά στην προστασία των θυμάτων, στην προστασία των μαρτύρων, χωρίς, βέβαια, αυτό να συνεπάγεται την περιστολή των δικαιωμάτων υπεράσπισης.

Ανάπτυξη δράσεων ευαισθητοποίησης στις εφοδιαστικές αλυσίδες των εταιριών, ώστε τα προϊόντα που εφοδιάζονται να μην προέρχονται από θύματα εκμετάλλευσης και εμπορίας.

Το σημαντικότερο είναι να αλλάξουμε την κατάσταση που επικρατεί στην πραγματικότητα, πέρα από το νομικό πλαίσιο, πέρα από την όποια ευαισθητοποίηση των εισαγγελικών και λοιπών λειτουργών. Αυτό απαιτεί μέτρα καταπολέμησης φαινομένων, όπως αυτό της αδήλωτης εργασίας, που γεννούν εστίες εκμετάλλευσης.

Η Ελληνική Λύση επισήμανε τις δυσκολίες της γραφειοκρατίας, τη λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς, την εισροή παράνομων μεταναστών και τον ρόλο των διακινητών.

Το ΜέΡΑ25 εστίασε στις ενέργειες πρόληψης για την προστασία των θυμάτων, στην εκπαίδευση της Αστυνομίας για τον εντοπισμό ανήλικων θυμάτων και στις δράσεις που μπορούν να αναληφθούν σε επίπεδο διοίκησης.

Προτάσεις:

Η συνεδρίαση ανέδειξε, ουσιαστικά, το φαινόμενο και τις δυσκολίες του. Δεδομένης της κρισιμότητας του προβλήματος και όλων των ζητημάτων που προκύπτουν, κάποιες επιπλέον προτάσεις, πέραν των αρχικών ενεργειών, είναι οι εξής:

- **Διαρκής ενημέρωση των πολιτών** για τη δράση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
- **Μελέτη των πρακτικών που υιοθετούν άλλα κράτη** και θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και στην Ελλάδα.
- **Ανάλυση των στοιχείων από τις Εκθέσεις της GRETA**, με στόχο την ερμηνεία της κατάστασης στην Ελλάδα και σύγκριση με τις άλλες χώρες.
- **Συνεχής εκπαίδευση των αστυνομικών**, με συγκεκριμένο πλάνο και δράσεις, ώστε να υπάρχει καλύτερη προσέγγιση στα θύματα και να μπορούν ευκολότερα να καταθέσουν.
- **Προγράμματα επιμόρφωσης φορέων**, για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση.

- **Αλλαγές σε νομικό επίπεδο**, για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου στην πράξη.
- **Ειδική προστασία των θυμάτων** σε επίπεδο πρόληψης.
- Μεγαλύτερη **έμφαση στην ανταλλαγή πληροφοριών** και περισσότερες ενέργειες, ειδικά όταν πρόκειται για τη διακίνηση, που αποτελεί διεθνές φαινόμενο.
- **Εξάλειψη της γραφειοκρατίας** και υποβοήθηση τμημάτων, όπου υπάρχει ανάγκη για να βελτιωθούν οι χρόνοι εκδίκασης υποθέσεων και να επιμερίζεται το βάρος.
- **Χρειάζεται η συνέργεια και με τις Τοπικές Αρχές, με τις τοπικές κοινωνίες, με τους αιρετούς άρχοντες**, για την καλλιέργεια νοοτροπίας και λογικής μηδενικής ανοχής απέναντι στο φαινόμενο.

4. ΚΟΡΩΝΟΪΟΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ - ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ**

Συνεδρίαση της 14ης Μαΐου 2020, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Ζητήματα καταπολέμησης εμπορίας ανθρώπων εν μέσω της πανδημικής κρίσης».

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών και η κυρία Θεοδώρα Γιαννή, Συντονίστρια του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς (ΕΜΑ) – Προϊσταμένη του Τμήματος Υποδοχής της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ.)

Εμπόριο ανθρώπων στον καιρό της πανδημίας: Είναι πολλά τα κρυφά ζητήματα, που σχετίζονται με την εγκληματική αυτή δράση, σε ιδιόμορφες συνθήκες, όπως αυτή του εγκλεισμού λόγω της κρίσης του κορωνοϊού. Κυρίως, τίθεται ένα ιδιαίτερα οξύμωρο ζήτημα. Το κύριο χαρακτηριστικό της κοινής παγκόσμιας προσπάθειας στη μάχη κατά του κορωνοϊού ήταν και είναι η απομόνωση, ο εγκλεισμός. Αυτά ήταν τα όπλα μας κατά του ιού, αλλά η ίδια αυτή η απομόνωση, ο ίδιος αυτός εγκλεισμός, αποτελούν και τα όπλα της εμπορίας ανθρώπων, του trafficking. Ο εγκλεισμός λειτουργεί σωτήρια στη μάχη κατά του ιού, αλλά μετατρέπεται σε ακόμη πιο φονικό όπλο στα χέρια του διεθνούς αυτού εγκλήματος.

Οι συνθήκες που ζήσαμε με την κρίση του κορωνοϊού υπήρξαν πρωτόγνωρες και, επομένως, ήταν αυτή η πρώτη φορά, ιστορικά, που το κρυφό αυτό έγκλημα λειτούργησε σε συνθήκες απόλυτου εγκλεισμού. Τι συνέβη; Επινόηθηκαν νέοι τρόποι; Χρησιμοποιήθηκε το διαδίκτυο; Αναπτύχθηκε περισσότερο η web πορνογραφία; Μήπως υπήρξαν περιπτώσεις ανθρώπων-θυμάτων, γυναικών-θυμάτων, που βρέθηκαν απόλυτα μόνες τους και απόλυτα απομονωμένες, χωρίς να μπορούν να έχουν καμία βοήθεια, ενδεχομένως και να λιμοκτονήσουν;

Είμαστε σε αχαρτογράφητα νερά, δηλαδή προσπαθούμε να δούμε κατά πόσο οι δεσμεύσεις μας, τα εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας, μπορούν να λειτουργήσουν σε αυτές τις συνθήκες, για να μπορέσουμε να διασώσουμε ανθρώπους, να καταπολεμήσουμε το έγκλημα.

Το αυτονόητο θέμα, που πρέπει να τονίσουμε, είναι ότι δεν πρέπει να αποτελέσει αυτή η κατάσταση λόγο για οποιαδήποτε αδράνεια, σε ό,τι αφορά τις υποχρεώσεις μας έναντι των διεθνών συμβάσεων, στις οποίες είμαστε συμβαλλόμενα μέρη.

Βρίσκεται σε ισχύ η τήρηση των νομικών και πολιτικών υποχρεώσεων όλων μας. Παρακολουθείται από τα εποπτικά όργανα. Άρα, πρέπει να το έχουμε υπόψη μας και πρέπει να προσπαθούμε να λειτουργούμε σαν να μην έχει αλλάξει τίποτα σε αυτήν την κατεύθυνση.

Τώρα, όμως, προτεραιότητα είναι **η προστασία της ανθρώπινης ζωής και της δημόσιας υγείας, εν μέσω των περιορισμών, που όλοι ζούμε, σε σχέση με την πανδημία και το πώς τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να λειτουργήσουν σε συνθήκες εκτάκτων αναγκών, όπως τώρα.**

Οι επιπτώσεις της κρίσης επιβαρύνουν δυσανάλογα την ήδη **ευάλωτη θέση των πιθανών θυμάτων, που έχουν ψυχολογικά τραύματα, σωματικές βλάβες, έλλειψη πόρων επιβίωσης και νομιμοποιητικών εγγράφων**, που είναι προφανές ότι λειτουργεί προς όφελος των κυκλωμάτων εκμετάλλευσης, εφόσον έχει δυσχεράνει την ήδη επιβαρυμένη θέση τους.

Ένα δεύτερο θέμα είναι ότι με δεδομένες τις περικοπές ή τον επαναπροσδιορισμό των οικονομικών προτεραιοτήτων και των διαθέσιμων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, **εκφράζονται ανησυχίες για την αποτελεσματική λειτουργία των μηχανισμών προστασίας, καταστολής και πρόληψης**, που συνεπάγεται τη μειωμένη δραστηριότητα και των Διωκτικών Αρχών να διερευνούν περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων και να εντοπίζουν πιθανά θύματα.

Οι ανθρωπιστικές οργανώσεις, επίσης, που παρέχουν στέγαση, υποστήριξη και αποκατάσταση στα θύματα, αναγκάζονται να μειώσουν τους διαθέσιμους πόρους και παράλληλα προειδοποιούν σχετικά με τις δυσκολίες πρόσβασης των θυμάτων σε υπηρεσίες στέγασης, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία και αυξάνει τον κίνδυνο της επαναθυματοποίησης.

Σε ό,τι αφορά τις δίκες, τα κλειστά δικαστήρια, οι αναβολές των δικών, επίσης, μπορεί να έχουν δυσμενείς συνέπειες για την προστασία των θυμάτων.

Επιπλέον, αρνητικές συνέπειες έχει η καθυστερημένη ή εσπευσμένη επιστροφή των θυμάτων στις χώρες καταγωγής τους, που θέτει σε κίνδυνο την υγεία και την προστασία τους.

Η κρίση από την πανδημία δημιουργεί το περιθώριο για την εμφάνιση νέων ή επιδεινούμενων μορφών εκμετάλλευσης, λόγω της κοινωνικής απομόνωσης ή της αυξημένης χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Η εμπορία ανθρώπων, για παράδειγμα, με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση, έχει προσαρμοστεί σε διάφορες μορφές διαδικτυακού trafficking. Σε αυτήν τη διαπίστωση συντείνουν τα αποδεικτικά στοιχεία για τον πολλαπλασιασμό της πορνογραφίας κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσης, γεγονός που τροφοδοτεί τη ζήτηση για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Επίσης, λόγω της εργασίας από απόσταση, αλλά και των κλειστών σχολείων, οι δράστες αναπτύσσουν νέους τρόπους στόχευσης των υποψήφιων θυμάτων τους στο διαδίκτυο.

Όσον αφορά τους νέους, η προσέγγιση γίνεται μέσω των διαδικτυακών συζητήσεων ακόμα περισσότερο και μέσα ακόμα από πλατφόρμες με βιντεοπαιχνίδια και άλλες μορφές επικοινωνίας μαζί τους.

Προκειμένου να περιφρουρηθεί η δημόσια υγεία στις συνθήκες αυτής της πανδημίας, απαιτείται η άμεση λήψη μέτρων στα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων, αντίστοιχα με αυτά που προβλέπονται στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, ώστε να εξασφαλιστεί η πρόσβασή τους στην υγειονομική περίθαλψη και να αποτραπεί μια ενδεχόμενη εστία εξάπλωσης του ιού.

Είναι κρίσιμο να υπάρξει καταγραφή, να γίνει η τήρηση των μέτρων υγιεινής και κοινωνικής απομόνωσης που επιβάλλονται και να διανεμηθούν προϊόντα υγιεινής, χημικές τουαλέτες και τρεχούμενο νερό σε αυτούς τους καταυλισμούς.

Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει αναλάβει τη διαχείριση του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς. Σίγουρα οι υπηρεσίες προστασίας περιόρισαν τη δράση των διακινητών.

Ο Μηχανισμός - και αυτό το διάστημα - συνέχισε να δέχεται αναφορές, δηλαδή να εντοπίζονται θύματα, αλλά όχι τόσο εντατικά και συστηματικά, όσο όπως είχε ξεκινήσει τον προηγούμενο χρόνο.

Είναι γνωστό ότι κάθε κρίση είναι και ευκαιρία. Αναδεικνύεται **η σημασία των τοπικών φορέων.**

Στις περιοχές εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης υπάρχουν επαγγελματίες που δουλεύουν με πολύ λιγότερα μέσα, αλλά με την ίδια όρεξη. Στην πολύ καλή πρακτική

των Κέντρων Κοινότητας, βρίσκονται και τα Παραρτήματα της Ένταξης Μεταναστών, που είχαν συνεργασία ακόμα και με εργάτες γης. Πρέπει να δώσουμε πολύ μεγαλύτερη έμφαση σε αυτές τις δομές, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους.

Η ιχνηλάτηση, όταν εμφανίζεται ένα κρούσμα, πρέπει να αντιμετωπίζεται με βάση τα πρωτόκολλα του ΕΟΔΥ. Θέλουμε, λοιπόν, όσο γίνεται περισσότερους τοπικούς φορείς και υπηρεσίες, που λίγο άλλες φορές και περισσότερο άλλες μπορούν να βοηθήσουν σε αυτήν τη διαδικασία του εντοπισμού και της ταυτοποίησης από τη μια και από την άλλη, βέβαια, στην ουσιαστική προστασία των θυμάτων.

Δυστυχώς, στο δίπτυχο πανδημία και trafficking, η πιο κρίσιμη παράμετρος είναι η φτώχεια και η ανεργία, η οποία διογκώνεται, όπως και η απόγνωση των ανθρώπων που, ούτως ή άλλως, ήταν σε απόγνωση.

Δυστυχώς, είναι η γενεσιουργός αιτία, πολλές φορές, αυτής της ευαισθησίας και ευαλωτότητας που έχουν αυτοί οι άνθρωποι, ώστε είτε να πέσουν θύματα εκμετάλλευσης από άλλους επιτήδειους, είτε, πολλές φορές, να το βλέπουμε αυτό και μέσα στην ίδια την οικογένεια. Να εκμεταλλεύονται κάποιοι, για παράδειγμα, εντός της οικογένειας, τα παιδιά τους. Και φοβόμαστε ότι αυτό που ζήσαμε είναι πολύ δύσκολο να μπει «σε κουτάκια».

Αυτόν τον καιρό, η ενδοοικογενειακή βία και τα περιστατικά βίας, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει η Αστυνομία, πίσω από κλειστές πόρτες, προφανώς, αυξήθηκαν. Προφανώς, σε συνθήκες εγκλωβισμού, οι εκατοντάδες εκδιδόμενες, για παράδειγμα, με κάποιον έμεναν. Μπορεί να έμεναν με τους ίδιους τους εκμεταλλευτές τους ή, εν πάση περιπτώσει, αυτή η ιστορία συνεχίστηκε. Είναι προφανές ότι εκεί δεν υπήρχε η δυνατότητα ευθείας παρέμβασης. Δυστυχώς, πολλές φορές, ακόμα και η Αστυνομία αδυνατεί να διερευνήσει τα περιστατικά και ακόμα και αν χρησιμοποιήσουν μεθόδους, όπως η διαμεσολάβηση, δυστυχώς, τα αποτελέσματα δεν είναι τα επιθυμητά.

Τώρα πια η διαδικασία είναι ως εξής: Το θύμα επισκέπτεται στο Τμήμα, αναλαμβάνει το Τμήμα, ειδοποιεί τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και βρίσκονται καταλύματα. Έγιναν αυτά. Απλώς, πάντα μας προβληματίζει, για τις γυναίκες που ήταν κλεισμένες - όμηροι, πώς λειτούργησε αυτό το σύστημα στη διάρκεια του εγκλεισμού. Μπορεί να έμειναν με τον ίδιο τον εκμεταλλευτή τους ή μπορεί να έμειναν μόνες τους στο σπίτι, χωρίς να έχουν τρόπο να φύγουν. Υπάρχει, δηλαδή, ένα μυστήριο γύρω από όλο αυτό.

Σε πολλές χώρες, η εμπορία ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση έχει ξεπεράσει τη σεξουαλική εκμετάλλευση, ως κύρια μορφή εμπορίας ανθρώπων, ειδικά τώρα, με τον εγκλεισμό λόγω Covid-19.

Αυτό που έφερε στο προσκήνιο η πανδημία του κορωνοϊού είναι, ουσιαστικά, οι εντονότεροι κίνδυνοι, στους οποίους υποβάλλονται και τους οποίους υφίστανται αυτοί οι άνθρωποι, που ανήκουν ομολογουμένως σε πολύ ευάλωτες ομάδες, είτε αναφερόμαστε στα ασυνόδευτα ανήλικα, είτε αναφερόμαστε στις εκδιδόμενες γυναίκες, είτε αναφερόμαστε στους εργάτες γης, είτε στα ΑμεΑ.

Προτάσεις

Σίγουρα η επιδείνωση των εργασιακών συνθηκών και η συρρίκνωση των εργασιακών δικαιωμάτων, λόγω της πανδημίας, κατέστησε αυτούς τους πληθυσμούς πιο ευάλωτους στην εργασιακή εκμετάλλευση. Ωστόσο, αυξήθηκαν και οι υγειονομικοί κίνδυνοι.

- Θα πρέπει, ως προς την καταπάτηση των εργασιακών δικαιωμάτων, να ενεργοποιούνται ακόμη περισσότεροι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας.
- Θα πρέπει, συνεχώς και όχι τώρα, εν μέσω πανδημίας, να γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι, σε ομάδες που είναι ακόμη περισσότερο ευάλωτες στην καταπάτηση των εργασιακών τους δικαιωμάτων.

Πολύ περισσότερο, όμως, αφορά αυτούς τους πληθυσμούς, τους εργάτες γης, για τους οποίους θα έπρεπε το ίδιο το Κράτος να μεριμνά και να προβαίνει στους απαραίτητους ελέγχους.

- Επίσης, εν μέσω πανδημίας, παρατηρήθηκε ότι τα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων αποτελούν, αυτήν την περίοδο, κυριολεκτικά, υγειονομικές βόμβες. Θα έπρεπε σε αυτούς τους πληθυσμούς να δοθεί μια προτεραιότητα ως προς τα διαγνωστικά τεστ. Ειδικά αυτοί οι πληθυσμοί θα έπρεπε να είναι οι πρώτοι που θα υποβληθούν στα διαγνωστικά τεστ, για λόγους πρόληψης.
- Άρα και σε επίπεδο υγειονομικού ελέγχου και σε επίπεδο εργασιακού ελέγχου, πρέπει να υπάρχουν δραστικά μέτρα παρέμβασης από τους κρατικούς φορείς.

- Το θέμα είναι τι παρεμβάσεις μπορούν να γίνουν σε επίπεδο Αστυνομίας, σε επίπεδο Δικαστικών Αρχών και γενικότερα ενεργοποίησης των κατασταλτικών μηχανισμών, όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση της παιδικής πορνογραφίας. Οπωσδήποτε, χρειάζεται αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων ως προς την ιχνηλάτηση των θυμάτων.
- Αυτό που απαιτείται από όλους μας είναι η εκπαίδευση των συναρμόδιων φορέων και, επίσης, μια προσέλκυση περισσότερων επαγγελματικών κλάδων «πρώτης γραμμής», σε αυτό που λέμε «προστασία θυμάτων και πρόληψη του φαινομένου».

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Συνεδρίαση της 4ης Ιουνίου 2020, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Η προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων από το έγκλημα της Εμπορίας Ανθρώπων».

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Ηρακλής Μοσκώφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών και η κυρία Ειρήνη Αγαπηδάκη, Ειδική Γραμματέας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της 4^{ης} Ιουνίου 2020, συζητήθηκε το θέμα της προστασίας των Ασυνόδευτων Ανηλίκων από το έγκλημα της Εμπορίας Ανθρώπων.

- Από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, τοποθετήθηκε η κυρία **Ειρήνη Αγαπηδάκη**, Ειδική Γραμματέας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, η οποία παρέθεσε στοιχεία από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, αναφορικά με τον αριθμό των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα, τονίζοντας ότι η χώρα μας δέχεται τον υψηλότερο αριθμό ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ευρώπη. Εξήγησε ότι οι συνεχώς αυξανόμενες ροές δημιουργούν ασφυκτική πίεση στο σύστημα παιδικής προστασίας, το οποίο, έτσι κι αλλιώς, υποφέρει από διαχρονικές ελλείψεις. Αναφέρθηκε στην έλλειψη ενιαίας ευρωπαϊκής μεθοδολογίας υπολογισμού της φέρουσας ικανότητας φροντίδας ασυνόδευτων ανηλίκων των χωρών, που θα υποστηρίζει έναν μηχανισμό μετεγκατάστασης. Ωστόσο, χαρακτήρισε σημαντική για την Ελλάδα την υλοποίηση του προγράμματος μετεγκατάστασης 1.600 ασυνόδευτων ανηλίκων τους προσεχείς μήνες, με προτεραιότητα, μάλιστα, στα παιδιά που βρίσκονται στις χειρότερες συνθήκες διαβίωσης.

Τόνισε ότι τα ευάλωτα αυτά παιδιά είναι πιο επιρρεπή στο να πέσουν θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης. Ανέφερε, επίσης, πολιτικές που συνδέονται με τα τρία επίπεδα πρόληψης για τα εγκλήματα εμπορίας και εκμετάλλευσης (πρωτοβάθμιο, δευτεροβάθμιο, τριτοβάθμιο), με εφαρμογές σε ατομικό, αλλά και θεσμικό πεδίο. Υπογράμμισε τη σημασία του έγκαιρου εντοπισμού και της παραπομπής-

αντιμετώπισης αυτών των εγκλημάτων, προτείνοντας βελτίωση πρωτοκόλλων και υποστηρικτικών υπηρεσιών και εκπαίδευση προσωπικού «πρώτης γραμμής». Επισήμανε την αξία της παραδοχής ότι η εκμετάλλευση ανθρώπων δεν είναι κάτι που μένει σε έναν στενό ατομικό πυρήνα, αλλά επηρεάζει όλη την κοινωνία και ανέφερε ότι υιοθετούνται βέλτιστες πρακτικές από το εξωτερικό, με στόχο την ενίσχυση των προστατευτικών παραγόντων και τη μείωση των παραγόντων κινδύνου.

Συγκεκριμένα, εξήγησε ότι η θεσμοθέτηση της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και η επαναφορά της στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου δημιουργεί μια χρήσιμη καθιερωμένη δομή, με αποτέλεσμα να βελτιστοποιείται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και η όποια αναγκαία παρέμβαση να γίνεται εγκαίρως. Αναφέρθηκε στην ανάπτυξη ενός πλαισίου αξιολόγησης και διαχείρισης των δομών φιλοξενίας, αλλά και στην ανάγκη στοχευμένου διαχωρισμού των ασυνόδευτων ανηλίκων, επικεντρώνοντας στο στάδιο της πρώτης υποδοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, εξήγγειλε την ανάπτυξη δύο δομών προσωρινής φιλοξενίας στην Αττική και τη Βόρειο Ελλάδα, οι οποίες θα έχουν ως στόχο την καλλιέργεια σχέσης εμπιστοσύνης των ανηλίκων με το Κράτος και τη διάρρηξη των αντίστοιχων με διακινητές και διαμεσολαβητές κάθε είδους, οι οποίοι, επίσης, εκμεταλλεύονται υπηρεσίες του διαδικτύου, για να προσεγγίσουν τους ανήλικους.

Παρουσίασε δράσεις της Ειδικής Γραμματείας και αναφέρθηκε στις συνεργασίες με συναρμόδιους φορείς, αλλά και στην ανάγκη υιοθέτησης οριζόντιων πρακτικών, με στόχο τη στέγαση των ανηλίκων βραχυχρόνια και την ένταξή τους, στη συνέχεια.

Κλείνοντας, έκανε αναφορά στον σχεδιασμό από την Ειδική Γραμματεία ενός μοντέλου με επίκεντρο τη συνεργασία Δήμων με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ώστε να υπάρξει σύνδεση και με την τοπική κοινωνία.

- Από το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, τοποθετήθηκε ο Εθνικός Εισηγητής, κ. **Ηρακλής Μοσκώφ**, ο οποίος χαρακτήρισε το σχέδιο δράσης που παρουσίασε η Ειδική Γραμματέας θετικό και δεσμεύτηκε για μια εποικοδομητική συνεργασία. Τόνισε πως οι κατακερματισμένες αρμοδιότητες, σε συνδυασμό με συντεχνιακές πολιτικές και εκτεταμένη γραφειοκρατία, δεν επιτρέπουν την αποτελεσματική συνέργεια μεταξύ φορέων του δημοσίου, ιδιωτών, Μ.Κ.Ο., ερευνητικών κέντρων και διεθνούς κοινότητας. Ξεκαθάρισε πως το ισχύον νομικό, ελληνικό και ευρωπαϊκό, πλαίσιο είναι επαρκές, τονίζοντας τη σημασία του χαρακτηρισμού της εξαναγκαστικής εγκληματικότητας ως μία από τις τυπολογίες της εμπορίας ανθρώπων.

Αναφέρθηκε στην ανάγκη προσέλκυσης επαγγελματιών «πρώτης γραμμής», ενώ συνέδεσε την εξαναγκαστική εγκληματικότητα με την αποτυχία ένταξης, υπογραμμίζοντας ότι η προσέγγιση των ανθρώπων αυτών πρέπει να γίνει με τρόπο που να αναγνωρίζει ότι έχουν καταφέρει να επιβιώσουν, μέσα από τις δυσκολίες που έχουν περάσει. Παρουσίασε ενδεικτικά κάποιες δράσεις, όπως τη στοχευμένη παρέμβαση στη Χίο για τα ασυνόδευτα ανήλικα ή το πρόγραμμα επιμόρφωσης επαγγελματιών «πρώτης γραμμής» με προσομοίωση, το οποίο σχεδιάζεται.

Κλείνοντας, αναφέρθηκε στη χρηματοδότηση των προγραμμάτων, πιθανώς και μέσω του ΕΣΠΑ.

Στη συζήτηση που ακολούθησε, τοποθετήθηκαν Βουλευτές από όλα τα Κόμματα και παράλληλα έθεσαν ερωτήματα.

Η Βουλευτής της Ν.Δ., κυρία **Άννα Ευθυμίου**, συνεχάρη την Ειδική Γραμματέα για το μέχρι τώρα έργο της και τόνισε τη σημασία του, αναφερόμενη στο γεγονός ότι ο ίδιος ο Πρωθυπουργός έστρεψε την προσοχή του στα ασυνόδευτα ανήλικα, δημιουργώντας την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Υποστήριξε ότι οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν επιλέξει να αγνοήσουν το πρόβλημα, παρά τις πιέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τόνισε τη σημασία της γρήγορης ολοκλήρωσης των διαδικασιών στα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής αναφορικά με τα ασυνόδευτα ανήλικα. Έθεσε ερωτήματα αναφορικά με τις ενέργειες για τη μείωση των καθυστερήσεων στα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής, με τις ενέργειες της Ειδικής Γραμματείας για την προώθηση της μετεγκατάστασης σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και με τις ενέργειες για την εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης στα ασυνόδευτα ανήλικα.

Η Βουλευτής του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., κυρία **Ραλλία Χρηστίδου**, τόνισε το μέγεθος του προσφυγικού γενικότερα και την ευρωπαϊκή του διάσταση ειδικά, ενώ παρατήρησε στροφή στην πολιτική της Κυβέρνησης αναφορικά με το ζήτημα, την οποία χαρακτήρισε ανεπαρκή. Άσκησε κριτική στην κατάργηση του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και αργότερα στην επανασύστασή του ως Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, αλλά και στην καθυστέρηση ορισμού αρμοδιοτήτων στην Ειδική Γραμματεία Ασυνόδευτων Ανηλίκων. Επισημάνε ότι η νέα Ειδική Γραμματεία πήρε αρμοδιότητες από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Ωστόσο, τα στοιχεία που αντλεί προέρχονται από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Έθεσε ερωτήματα σχετικά με τη διάσπαση αρμοδιοτήτων, την οποία παρατηρεί, με την

εξεύρεση ευρωπαϊκής λύσης ή όχι, με την ακύρωση από τη Ν.Δ. του σχεδίου της προηγούμενης Κυβέρνησης του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. για τα ασυνόδευτα ανήλικα. Χαρακτήρισε απαράδεκτη τη νομοθετική ρύθμιση (ν. 4636/19), με την οποία αναγνωρίζεται ως ανήλικο άτομο κάτω των 15 ετών και άφησε αιχμές για παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Ζήτησε το χρονοδιάγραμμα και τα κριτήρια, βάσει των οποίων θα ολοκληρωθεί η μετεγκατάσταση, ενώ, κλείνοντας, ρώτησε για τις ενέργειες της Ειδικής Γραμματείας αναφορικά με την κράτηση ανηλίκων σε αστυνομικά τμήματα, πρακτική η οποία υποστήριξε πως παραβιάζει διατάξεις τους διεθνούς δικαίου.

Η Βουλευτής του Κ.Κ.Ε., κυρία **Γαρυφαλλιά (Λιάνα) Κανέλλη**, έθεσε, επίσης, το ερώτημα για την κράτηση σε αστυνομικά τμήματα. Παρατήρησε ότι τόσο ο Εθνικός Εισηγητής, όσο και η Επιτροπή, αλλά και το Συμβούλιο της Ευρώπης, στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του οποίου συμμετέχει, καταλήγουν να φλυαρούν, παρά τις καλές προθέσεις, επειδή, όπως υποστήριξε, η πολιτική και η φιλοσοφία με την οποία προσεγγίζεται το ζήτημα είναι εξ αρχής λάθος, καθώς δεν επικεντρώνεται στην επανένωση των ασυνόδευτων ανηλίκων με τις οικογένειές τους. Υποστήριξε ότι χάνεται ενέργεια, πόροι και ακαδημαϊκό κεφάλαιο στον κατακερματισμό των δράσεων μεταξύ κρατικών φορέων, διεθνών οργανισμών, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ.λπ. και ότι η διαχείριση του ζητήματος θα έπρεπε να είναι υπόθεση των κρατών, με έμφαση στις θεμελιώδεις δομές. Αμφισβήτησε ότι υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία ως προς τον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα. Έθεσε ερώτημα ως προς το τι ανθρώπινο δυναμικό διαθέτει η Ειδική Γραμματεία, ως προς την κακοποίηση και εμπορευματοποίηση των ασυνόδευτων ανηλίκων και εξέφρασε έντονη κριτική στις πολιτικές περί ημιαυτόνομης διαβίωσης. Παρατήρησε ότι οι αριθμοί περί της εκμετάλλευσης ανηλίκων εντός των δομών φιλοξενίας είναι, στην πραγματικότητα, πολύ μεγαλύτεροι. Τόνισε τη σημασία του να γίνεται η πρώτη επικοινωνία με τα ασυνόδευτα ανήλικα στη γλώσσα τους ή με γραφικές μεθόδους, όπως τα κινούμενα σχέδια.

Η Βουλευτής του ΚΙΝ.ΑΛ., κυρία **Κωνσταντίνη (Νάντια) Γιαννακοπούλου**, χαρακτήρισε το προσφυγικό ένα από τα πιο σοβαρά ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα και η Ευρώπη και υποστήριξε πως η διαχείριση των ασυνόδευτων ανηλίκων βρίσκεται στον πυρήνα του. Υποστήριξε ότι η διαχείριση του ζητήματος πρέπει να γίνεται από την Ελληνική Κυβέρνηση, με ελάχιστη εμπλοκή από Μ.Κ.Ο.. Χαρακτήρισε αμφίσημη τη στάση της Κυβέρνησης και ζήτησε, σε μελλοντικές ενημερώσεις της Επιτροπής, να παρουσιάζονται μετρήσιμα αποτελέσματα. Έθεσε ερώτημα ως προς τον χρόνο επίλυσης του προβλήματος κράτησης ασυνόδευτων ανηλίκων σε αστυνομικά τμήματα. Ζήτησε συγκεκριμένα και ακριβή στοιχεία και τη

στρατηγική, με την οποία θα προσχωρήσει η μετεγκατάσταση ή η ενσωμάτωση των ανηλίκων στην κοινωνία. Ρώτησε αναφορικά με την υγειονομική περίθαλψη των ανηλίκων και την πρόσβασή τους σε ασφαλή πληροφόρηση, αναφορικά με την ψυχοκοινωνική και συναισθηματική υποστήριξη από το Ελληνικό Κράτος και αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της νέας γραφειοκρατικής δομής της Ειδικής Γραμματείας.

Η Βουλευτής του ΜέΡΑ25, κυρία **Αγγελική Αδαμοπούλου**, αναφέρθηκε σε δημοσιεύματα του τουρκικού Τύπου, σύμφωνα με τα οποία στην περιοχή της Σμύρνης δρα κύκλωμα παράνομης διακίνησης ανθρώπων, με συμμετοχή στελεχών των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων, της τουρκικής αστυνομίας και των μυστικών υπηρεσιών της Τουρκίας, υπό την ανοχή ή και τη στήριξη της Τουρκικής Κυβέρνησης. Η υπόθεση είχε πάρει τη νομική οδό. Ωστόσο, νομοθετικές ρυθμίσεις υπέρ αυξημένων ασυλιών των κυβερνητικών παραγόντων έθεσαν πρακτικά την υπόθεση στο αρχείο. Με αυτήν την αναφορά, ζήτησε από τον Εθνικό Εισηγητή και την Ειδική Γραμματέα να τοποθετηθούν περί της εφαρμογής των Συμφωνιών Ευρωπαϊκής Ένωσης – Τουρκίας. Αναφερόμενη, επίσης, σε πρόσφατο περιστατικό αυτοκτονίας κατηγορούμενου για διακίνηση αλλοδαπών, τόνισε τις αδυναμίες να διερευνηθεί σωστά μια υπόθεση διακρατικής εγκληματικότητας και ζήτησε από τον Εθνικό Εισηγητή προτάσεις προς τα αρμόδια Υπουργεία για την αποτελεσματική τελεσφόρηση των υποθέσεων αυτών. Μίλησε για φαινόμενα ατιμωρησίας στη χώρα μας και χαρακτήρισε τον επαναπατρισμό ανηλίκων ως ανακύκλωση προς όφελος του οργανωμένου εγκλήματος. Τέλος, ανέφερε ότι οι επιπτώσεις της πανδημίας επιδεινώνουν τις ήδη άθλιες συνθήκες διαβίωσης των θυμάτων διακίνησης ανθρώπων και ρώτησε εάν υπάρχει σχετική πρόβλεψη για υγειονομική μέριμνά τους.

Η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής, κυρία **Σοφία Βούλτεψη**, τόνισε τη σημασία των συνεδριάσεων αυτών, καθώς συμβάλλουν στην ενημέρωση των Βουλευτών και τη σχετική νομοθέτηση από τη Βουλή, παράγουν πορίσματα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από φορείς και, τέλος, ενημερώνουν και ευαισθητοποιούν, μέσω του Τύπου, και την κοινή γνώμη. Επιφυλάχθηκε να πραγματοποιηθεί επαναληπτική κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης.

Κατά τη δεύτερη τοποθέτησή της, η Ειδική Γραμματέας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, κυρία **Ειρήνη Αγαπηδάκη**, απάντησε αναφορικά με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Εργασίας και

Κοινωνικών Υποθέσεων στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, εξηγώντας ότι λύνει γραφειοκρατικά προβλήματα πολυδιάσπασης συναρμόδιων υπηρεσιών. Αναφορικά με την άντληση στοιχείων από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τη χαρακτήρισε απαραίτητη, ενώ υποστήριξε τη διατήρηση της αρμοδιότητας εποπτείας στο Ε.Κ.Κ.Α., χαρακτηρίζοντάς την «καλή πρακτική». Τόνισε ότι ο επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ των Υπουργείων έχει στόχο την καθετοποίηση και την αποτελεσματική επικοινωνία και διαχείριση των θεμάτων.

Ως προς το πρόγραμμα μετεγκατάστασης, τόνισε ότι δεν εντάσσεται σε μηχανισμό της Ε.Ε. και πραγματοποιείται σε εθελοντική βάση, εφαρμόζοντας διαδικασίες της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας, οι οποίες αποτελούν πρότυπο. Πραγματοποιείται αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος τους ανηλίκου και μόνον έτσι επιλέγεται, για παράδειγμα, η λύση της ημιαυτόνομης διαβίωσης. Αυτή η εξατομικευμένη προσέγγιση επιτρέπει την πρόκριση λύσεων ένταξης και όχι απλώς στέγασης.

Αναφορικά με την προστατευτική φύλαξη, ξεκαθάρισε ότι πρόκειται για έσχατο μέτρο προστασίας και πάντα με επαρκή αιτιολόγηση, όχι λόγω μη διαθεσιμότητας δομών φιλοξενίας. Υποστήριξε ότι θα πρέπει να καταργηθεί ως πρακτική, εφόσον δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα το επιτρέψουν, ενώ πρότεινε τη συνολική αναδιάρθρωση του συστήματος παιδικής προστασίας, καθώς, σε πολλές περιπτώσεις, δεν καλύπτονται οι ανάγκες.

Ενημέρωσε ότι λόγω της πανδημίας η προγραμματισμένη για τέλη Αυγούστου μετεγκατάσταση 1.600 ανηλίκων σε χώρες της Ε.Ε. ίσως παραταθεί, ώστε να πραγματοποιούνται μεταφορές μικρότερου αριθμού ανά ομάδα, για υγειονομικούς λόγους, με αίτημα των χωρών υποδοχής.

Τέλος, απαντώντας σε σχετική ερώτηση της Βουλευτή του Κ.Κ.Ε. αναφορικά με τη στελέχωση των υπηρεσιών και της Ειδικής Γραμματείας, ανέφερε ότι δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα το οργανόγραμμα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Κατά τη δεύτερη τοποθέτησή του, ο Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, κ. **Ηρακλής Μοσκώφ**, τόνισε ότι παρακολουθεί την υπόθεση, στην οποία αναφέρθηκε η Βουλευτής του ΜέΡΑ25 και χαρακτήρισε γενικευμένο πρόβλημα τη σχέση της διαφθοράς στην Τουρκία με το οργανωμένο έγκλημα που σχετίζεται με τη διακίνηση ανθρώπων. Παράλληλα, το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή προσπαθεί να διατηρεί σχέσεις ήπιας διπλωματίας με τη γειτονική χώρα, χωρίς, όμως, να υπάρχει θεσμοθετημένη επικοινωνία με ομολόγους.

Για την προστατευτική φύλαξη, ανέφερε ότι υπάρχει μία απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία, παρότι δυσμενής για την Ελλάδα, καθιστά τις υπηρεσίες μέλη της εκτέλεσης της απόφασης. Συνεπώς, διευκολύνει την επίλυση του ζητήματος.

Για την κουλτούρα ατιμωρησίας, έθεσε τη διάσταση της ευθύνης του πελάτη ως κρίσιμη για τη ζήτηση και, συνεπώς, τη θυματοποίηση και αναφέρθηκε σε σχετική καταδίκη και πελατών, πέρα από τον εκμεταλλευτή, στη Βόρεια Ελλάδα, αλλά και στην αναίρεση υπέρ του νόμου στην υπόθεση της Μανωλάδας.

Για τις συνέπειες της πανδημίας, τόνισε ότι υπάρχει συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία, καθώς υπάρχει αύξηση των περιπτώσεων θυματοποίησης, ειδικά λόγω της ζήτησης μέσω του Διαδικτύου και επιφυλάχθηκε να επανέλθει.

Προτεινόμενες θέσεις ως θέσεις της Υποεπιτροπής:

- Η Πολιτεία οφείλει να ενεργήσει, ώστε να μειωθούν οι καθυστερήσεις στα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής, ειδικότερα σε περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων και να βελτιστοποιηθεί το πλαίσιο πρώτης υποδοχής.
- Χρειάζεται βελτίωση των πρωτοκόλλων και των υποστηρικτικών υπηρεσιών, καθώς και εκτεταμένη εκπαίδευση προσωπικού «πρώτης γραμμής» ως προς τις ιδιαιτερότητες αναγνώρισης και αντιμετώπισης θυμάτων διακίνησης ανθρώπων και ειδικότερα ασυνόδευτων ανηλίκων.
- Από το στάδιο της πρώτης υποδοχής, θα πρέπει να παρέχονται υπηρεσίες ψυχικής υγείας σε ασυνόδευτους ανηλίκους.
- Πρέπει να υπάρξει στοχευμένη υγειονομική μέριμνα για τα θύματα διακίνησης ανθρώπων αναφορικά με την εν εξελίξει πανδημία, ειδικότερα για τα ασυνόδευτα ανήλικα.
- Είναι εξαιρετικά σημαντικό να καλλιεργηθεί, από την πρώτη στιγμή, κλίμα εμπιστοσύνης των ασυνόδευτων ανηλίκων στις Ελληνικές Αρχές.
- Απαιτείται ενημέρωση των ασυνόδευτων ανηλίκων στα πρώτα στάδια εισδοχής ως προς την ευαλωτότητά τους στο έγκλημα της διακίνησης ατόμων, καθώς και για πρακτικές αυτοπροστασίας τους.
- Απαιτείται αναδιάρθρωση του συστήματος προστασίας ανηλίκων, ώστε να καλύπτονται όλες οι συνθήκες που σήμερα καθιστούν αναγκαία την πρακτική της προστατευτικής φύλαξης. Η πρακτική αυτή θα πρέπει να αποτελεί έσχατο μέτρο, με επαρκή αιτιολόγηση.
- Η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης σε ασυνόδευτα ανήλικα είναι χρέος και προς το συμφέρον της κοινωνίας και της Πολιτείας, καθώς διευκολύνει την κοινωνική τους ένταξη.
- Η Ελλάδα οφείλει να πιέσει τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη, καθώς και τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο ευρωπαϊκό πρόγραμμα μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων. Η διαδικασία θα πρέπει να βασίζεται σε διαφανή κριτήρια προτεραιοποίησης και οι μετεγκαταστάσεις θα πρέπει να υπηρετούν το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών, χωρίς διακρίσεις.

- Η Ελλάδα και ειδικότερα οι εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να επιδιώξουν τη μεγαλύτερη διεθνή συνεργασία για την αναγνώριση και αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών.
- Σε εθνικό επίπεδο, θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη συνεργασία φορέων για από κοινού χάραξη καθετοποιημένων πολιτικών και ενσωμάτωση εθνικών και διεθνών βέλτιστων πρακτικών.
- Απαιτείται εγρήγορση των ελληνικών φορέων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση διεθνών κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων και ειδικότερα ανηλίκων. Πρέπει να δοθεί έμφαση στη ζήτηση του εγκλήματος, μέσω της αποτελεσματικής δίωξης πελατών, αλλά και της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης.

6. ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΜΑΡΙΑ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΕΦΑΛΑ, ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΝΑΝΤΙΑ) ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Συνεδρίαση της 30ης Ιουλίου 2020, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων».

(κοινή συνεδρίαση με Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και με Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης)

Προς τα μέλη των Επιτροπών απευθύνθηκε η Α.Ε. η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κυρία Κατερίνα Σακελλαροπούλου.

Κατόπιν πρωτοβουλίας της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, πραγματοποιήθηκε η κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.

Τη συνεδρίαση τίμησε με την παρουσία της η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κυρία Κατερίνα Σακελλαροπούλου.

Η Προεδρεύουσα των Επιτροπών, κυρία Σοφία Βούλτεψη, απευθυνόμενη στην Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τόνισε ότι:

- Το έγκλημα της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων είναι πολυπαραγοντικό, διασυνοριακό και από τη φύση του μυστικό και κρυφό, κάτι που καθιστά ακόμη δυσκολότερη την εξιχνίαση και την καταπολέμησή του.
- Η συμμετοχή, για πρώτη φορά, ανώτατου πολιτειακού άρχοντα σε ειδική συνεδρίαση της Βουλής, αφιερωμένη σε αυτόν τον πανανθρώπινο αγώνα, στέλνει το κορυφαίο μήνυμα της ανάγκης για την υπεράσπιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

- Η παρουσία του Πρωθυπουργού, κ. Κυριάκου Μητσοτάκη, του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Τασούλα, Μελών της Κυβέρνησης, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, καθώς και των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, στέλνει το μήνυμα ότι στον κοινό αυτό αγώνα συστρατεύονται όλοι, παραμερίζοντας τις πολιτικές διαφωνίες.

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κυρία Κατερίνα Σακελλαροπούλου, απευθυνόμενη στο Σώμα, επισήμανε ότι:

- Η εμπορία ανθρώπων είναι, δυστυχώς, μια επιχείρηση υψηλής ζήτησης, τόσο σε υπηρεσίες, όσο και σε παραγόμενα προϊόντα. Εκτιμάται ότι πρόκειται για την τρίτη πιο επικερδή δραστηριότητα μετά το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων.
- Σύμφωνα με στοιχεία των διεθνών οργανισμών, υπάρχουν σήμερα είκοσι επτά εκατομμύρια σύγχρονοι σκλάβοι σε ολόκληρο τον κόσμο. Ελάχιστα θύματα, όμως, διασώζονται από τις Αρχές, ενώ εξαιρετικά περιορισμένος είναι και ο αριθμός των δουλεμπόρων που διώκονται και καταδικάζονται.
- Η αντιμετώπιση του προβλήματος προϋποθέτει την καθολική αναγνώριση και την επίγνωση της βαρύτητάς του, ιδίως τη συνειδητοποίηση ότι δεν πρόκειται για φαινόμενο μακρινό και εξωτικό, αλλά ότι αγγίζει ανθρώπους δίπλα μας, τους πιο ευάλωτους, αδύναμους και άτυχους από εμάς. Γυναίκες και μικρά παιδιά, μετανάστες και άποροι γίνονται καθημερινά αντικείμενα διακίνησης, με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση, την καταναγκαστική εργασία, την εξώθηση στην παρανομία και κάθε άλλη μορφή εργαλειοποίησης.
- Η ραγδαία αύξηση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών φέρνει στη χώρα μας ακόμη περισσότερους ευάλωτους ανθρώπους, ενώ είναι δύσκολη η διάκριση ανάμεσα στα θύματα εμπορίας ανθρώπων και εκείνα της παράνομης διακίνησης.
- Η οικονομική κρίση και η πανδημία του κορωνοϊού επιτείνουν τις ανισότητες και δημιουργούν συνθήκες ύφεσης, με αποτέλεσμα την έξαρση της εμπορίας.
- Η Πολιτεία μας οφείλει να προτάξει την προστασία, την περίθαλψη και την αλληλεγγύη προς τα θύματα, καθώς και τη βιώσιμη κοινωνική ενσωμάτωση των πλέον ευάλωτων, όπως οι πρόσφυγες και ιδιαίτερα οι ασυνόδευτοι ανήλικοι.
- Το εθνικό νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις σχετικές διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις και Οδηγίες. Η Ελλάδα, με βάση την Οδηγία 36/2011, συνέστησε στο Υπουργείο Εξωτερικών το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας

Ανθρώπων. Επίσης, μέσω της Εθνικής Συντονιστικής Αρχής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, η χώρα μας συνεργάζεται με όλα τα ευρωπαϊκά όργανα, τους διεθνείς οργανισμούς και τις υπηρεσίες που εξειδικεύονται στην αντιμετώπιση του ζητήματος.

Τέλος, η Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεσμεύθηκε να συνδράμει, με διαρκή επαγρύπνηση, στον αγώνα κατά της απάνθρωπης αυτής εκμετάλλευσης.

Ακολούθως, ο Πρόεδρος της Βουλής, κ. Κωνσταντίνος Τασούλας, κάλεσε σε ευαισθητοποίηση των Βουλευτών, των θεσμών, των Κομμάτων και της κοινωνίας, για την αντιμετώπιση αυτής της μάστιγας και μέσω της ατομικής ευθύνης και μέσω της συλλογικής και θεσμικής τους αποστολής.

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβαν ο Πρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, κ. Βασίλειος Οικονόμου, ο Πρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, κ. Μάξιμος Χαρακόπουλος, ο Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, κ. Ηρακλής Μοσκόφ, η Ειδική Γραμματέας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Εθνική Συντονίστρια για τα Ασυνόδευτα Προσφυγόπουλα, κυρία Ειρήνη Αγαπηδάκη, ο Περιφερειάρχης Αττικής, κ. Γεώργιος Πατούλης, ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη, κ. Μιχάλης Χρυσοχοϊδης, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, κ. Κωνσταντίνος Τσιάρας, ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, κ. Νότης Μηταράκης και η Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κυρία Δόμνα - Μαρία Μιχαηλίδου.

Εκ μέρους των Κομμάτων, τοποθετήθηκαν η κυρία Άννα Μάνη-Παπαδημητρίου από τη Νέα Δημοκρατία, η κυρία Ειρήνη-Ελένη Αγαθοπούλου από το Συνασπισμό της Ριζοσπαστικής Αριστεράς, ο Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, κ. Δημήτριος Κουτσούμπας, η κυρία Νάντια Γιαννακοπούλου από το Κίνημα Αλλαγής, η κυρία Μαρία Αθανασίου από την Ελληνική Λύση και η κυρία Αγγελική Αδαμοπούλου από το ΜέΡΑ25.

Συμπεράσματα

Η εμπορία ανθρώπων είναι μια από τις χειρότερες μορφές του οργανωμένου εγκλήματος και μία βάνουση προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι μια σύγχρονη μορφή σκλαβιάς και αντιβαίνει κάθε λογική και κάθε νόμο μιας σύγχρονης και δημοκρατικής Πολιτείας και κοινωνίας. Δεν υπάρχει χειρότερη μορφή εγκλήματος από αυτήν που ανάγει τον άνθρωπο σε αντικείμενο εκμετάλλευσης με σκοπό το κέρδος. Η εμπορία ανθρώπων δεν έχει φύλο, δεν έχει ηλικία, δεν έχει κοινωνική κατάσταση. Κάθε χρόνο, σε όλο τον κόσμο, χιλιάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά πέφτουν θύματα στα χέρια των αδίστακτων εμπόρων του σύγχρονου δουλεμπορίου, ζουν εφιαλτικές στιγμές. Το χειρότερο είναι το πρόσωπο της σεξουαλικής και εργασιακής εκμετάλλευσης, η σύγχρονη δουλεία και εμπορία οργάνων, μορφές εγκλήματος, διαστάσεις εκμετάλλευσης, που δεν μπορούμε σήμερα να ανεχτούμε.

Η Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων εκπέμπει ένα μήνυμα ευθύνης, απολογισμού και αυτοκριτικής. Συμπληρώνουμε δύο δεκαετίες από τότε που το έγκλημα αυτό αναγνωρίστηκε ως ένας παγκόσμιος κίνδυνος για την ανθρώπινη ασφάλεια. Από τα τέλη της δεκαετίας του '90, οι διεθνείς διακυβερνητικοί οργανισμοί, συνεργαζόμενοι στενά με την Κοινωνία των Πολιτών και τις Κυβερνήσεις, σφυρηλάτησαν σταδιακά μια παγκόσμια συμμαχία κατά της σύγχρονης δουλείας. Η συμμαχία αυτή βασίστηκε σε διεθνείς συμβάσεις, με δεσμευτικό περιεχόμενο για τον πολιτικό και νομικό πολιτισμό κάθε χώρας. Τα περισσότερα κράτη ευθυγραμμίσθηκαν με αυτές τις διεθνείς συμβάσεις, όπως και η χώρα μας, αναλαμβάνοντας την εφαρμογή Εθνικών Σχεδίων Δράσης, που περιλαμβάνουν ρητές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις. Περιλαμβάνουν δεσμεύσεις, όπως η δημιουργία ενός πλαισίου για την ταυτοποίηση, διάσωση και προστασία των θυμάτων, που θα στηρίζεται στην αναγνώριση της ευάλωτης θέσης τους.

Δυστυχώς, όμως, ενώ προχωρήσαμε στη νομική κατοχύρωση βημάτων για την προστασία των ευάλωτων ατόμων, η πραγματικότητα είναι ότι δεν κερδίσαμε τον πόλεμο και μεγάλες ομάδες ευάλωτων συμπολιτών μας εξακολουθούν να παραδίδονται στο έλεος της προστασίας και της ένταξης που τους προσφέρει το οργανωμένο έγκλημα. Η πικρή αλήθεια παραμένει ότι, παρά τις προτεραιότητες της Κομισιόν, το σκλαβοπάζαρο καλά κρατεί και, μάλιστα, εντός της Ένωσης. Κατά το 2019, ο Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατέγραψε συνολικά εκατόν πενήντα τέσσερα περιστατικά εμπορίας ανθρώπων στην Ελλάδα. Από αυτά, τα εκατόν είκοσι είναι γυναίκες, τα είκοσι οκτώ είναι άνδρες, τα δύο είναι διεμφυλικά άτομα και στα έξι το φύλο δεν έχει καταγραφεί.

Είναι δε προφανές ότι τα στοιχεία της Αστυνομίας δεν μπορούν ούτε κατά διάνοια να αποτυπώσουν τις πραγματικές διαστάσεις του φαινομένου. Σίγουρα, όμως, αποτυπώνουν τη χαμηλή αποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση του φαινομένου, καθώς και μία ιδιότυπη, επικίνδυνη omerta, που οδηγεί σε πολύ περιορισμένο αριθμό καταγγελιών, λόγω του φόβου των θυμάτων και της εξάρτησης από το δράστη. Πέραν των επίσημα αναγνωρισμένων θυμάτων, υπάρχουν πολλαπλάσια πιθανά θύματα, άνθρωποι, δηλαδή, οι οποίοι δεν καταγγέλλουν ότι έπεσαν θύματα εκμετάλλευσης, αλλά ζητούν ψυχοκοινωνική φροντίδα από τις οργανώσεις. Αν στα θύματα αυτά προστεθούν και τα θύματα που δεν επικοινωνούν καν με τις οργανώσεις, αντιλαμβανόμαστε ότι βρισκόμαστε «στη μικρή κορυφή ενός μεγάλου παγόβουνου», το οποίο έχει ήδη μεγαλώσει αισθητά την περίοδο της πανδημίας, με τη συμβολή του διαδικτυακού trafficking.

Η εμπορία ανθρώπων ριζώνει στα μεγάλα σύγχρονα προβλήματα του κόσμου, τις ένοπλες συρράξεις, τις φυσικές καταστροφές και την κλιματική αλλαγή, τη φτώχεια, τους αποκλεισμούς και τους εκτοπισμούς. Επιπλέον, η ραγδαία αύξηση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών στη χώρα μας, τα τελευταία χρόνια, σημαίνει μεγαλύτερο αριθμό ευάλωτων στην εκμετάλλευση ατόμων, αλλά και μεγαλύτερη δυσκολία στον διαχωρισμό των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (trafficking), από τα θύματα παράνομης διακίνησης ανθρώπων. Το trafficking, λοιπόν, εξελίσσεται γοργά και βρίσκεται πάντα ένα βήμα μπροστά και από τις Διοικητικές Αρχές και από τους προνοιακούς φορείς. Η χώρα μας, ως σταυροδρόμι της Δύσης με την Ανατολή, αλλά και ως πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλει να διαχειριστεί τις μεγάλες δυσχέρειες που προκαλεί η μεγιστοποίηση του μεταναστευτικού ζητήματος και να αντιμετωπίσει την παράνομη διακίνηση ανθρώπων και την εκμετάλλευση του ανθρώπινου πόνου από τους εμπόρους της ελπίδας. Και τούτο μπορεί να συμβεί μόνο εάν υπάρχει εγρήγορση και σύμπνοια απέναντι σε κάθε μορφή εκμετάλλευσης.

Η 30η Ιουλίου δεν αποτελεί, λοιπόν, μια μέρα εορτασμού. Είναι μια μέρα αφύπνισης για όλους τους πολίτες του κόσμου, καθώς το trafficking επηρεάζει όλες τις χώρες, είτε ως χώρες προέλευσης, είτε ως χώρες μετάβασης, είτε ως χώρες προορισμού. Είναι μια μέρα αφύπνισης της ανθρωπότητας, στην οποία ανανεώνουμε τη δέσμευση που έχει αναλάβει η ανθρωπότητα για την ουσιαστική και αποτελεσματική καταπολέμηση της εκμετάλλευσης του ανθρώπου από τον άνθρωπο, στην πιο χυδαία της μορφή. Στα θύματα της εμπορίας καθρεφτίζεται η μεγαλύτερη παρακμή της ίδιας της ανθρώπινης συνθήκης μας και, μάλιστα, σε κοινωνίες που κατοχυρώνουν την προστασία των δικαιωμάτων και περιβάλλουν το άτομο με αυξημένες εγγυήσεις ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος προϋποθέτει την καθολική αναγνώριση και την επίγνωση της βαρύτητάς του, ιδίως τη συνειδητοποίηση ότι δεν πρόκειται για φαινόμενο μακρινό και εξωτικό, αλλά ότι αγγίζει ανθρώπους δίπλα μας, τους πιο ευάλωτους, αδύναμους και άτυχους από εμάς. Γυναίκες και μικρά παιδιά, μετανάστες και άποροι γίνονται καθημερινά αντικείμενα διακίνησης, με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση, την καταναγκαστική εργασία, την εξώθηση στην παρανομία και κάθε άλλη μορφή εργαλειοποίησης. Το μεγαλύτερο, όμως, πρόβλημα είναι η ανοχή μας σε αυτό το φαινόμενο. Τα θύματα είναι δίπλα μας. Η αδιαφορία μας είναι η πιο σκληρή υποκρισία και απαξίωση, όχι μόνο της ζωής των ανθρώπων αυτών, αλλά και της δικής μας ελευθερίας. Αυτόν, ακριβώς, τον κύκλο της εγκληματικής αδιαφορίας πρέπει να τον σπάσουμε, με στοχευμένες δράσεις ευαισθητοποίησης.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, ως Ελληνική Πολιτεία, επαναλαμβάνουμε ομόθυμα τη δέσμευσή μας να σταθούμε απέναντι σε αυτό το έγκλημα, στην πολλαπλή εκμετάλλευση ανθρώπων μέσω της εμπορίας, να σταθούμε τελικά απέναντι σε ένα έγκλημα κατά του ίδιου του ανθρώπινου πολιτισμού και να οδηγήσουμε στην τιμωρία τους εγκληματίες διακινητές. Ταυτόχρονα, να εντείνουμε ένα ευρύ, ένα αποτελεσματικό δίκτυο βοήθειας και προστασίας για τα ίδια τα θύματα, βοηθώντας τα να ξεφύγουν από την τυραννία της εμπορίας, αλλά και να δημιουργήσουν ξανά τη ζωή τους. Ελπίζουμε να αφυπνιστεί το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και να ενισχύσει την προσπάθειά μας να περιορίσουμε τη λεγόμενη «κουλτούρα της ατιμωρησίας», δηλαδή την ανοχή, την ένοχη σιωπή και τη ζήτηση, δυστυχώς, για υπηρεσίες ή προϊόντα που προέρχονται από τα θύματα της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων από άνθρωπο.

Η ευαισθητοποίηση όλων, αρμοδίων και πολιτών, είναι ένα πολύτιμο όπλο σε αυτήν τη μάχη. Διότι μπορεί τα δίκτυα διακίνησης να φροντίζουν να παραμένουν «αόρατα», δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο και με τα θύματά τους. Αυτά είναι ορατά, βρίσκονται συχνά στον άμεσο, καθημερινό μας περίγυρο, στους δρόμους και στα πεζοδρόμια που καθημερινά διανύουμε. Ψάχνουν μέσα στο δικό μας βλέμμα τη δύναμη για να μιλήσουν, να καταγγείλουν, να αναζητήσουν την προστασία Πολιτείας και, βέβαια, κοινωνίας.

Αυτό χρειαζόμαστε, την ευαισθητοποίηση και συστράτευση όλων μας, των δημόσιων φορέων, της Κοινωνίας των Πολιτών, αλλά και όλων των πολιτών, σε αυτόν τον ιερό αγώνα στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, του εγκλήματος που διεθνώς χαρακτηρίζεται ως «αόρατο». Πρέπει όλοι μαζί να φέρουμε στο φως αυτό το έγκλημα, να αποκαλύψουμε τους εγκληματίες και να τους τιμωρήσουμε αυστηρά, να εντοπίσουμε, όμως, εγκαίρως και τα θύματα και να τα προστατεύσουμε, γιατί αυτό

είναι το ιερό καθήκον μας, η προστασία των θυμάτων. Πρέπει να υποστηρίξουμε και να ενισχύσουμε τους επαγγελματίες της «πρώτης γραμμής», για να καταπολεμήσουμε την εμπορία. Όχι μόνο με τη λειτουργία και τη δράση των ειδικών ομάδων αντιμετώπισης και καταπολέμησης της εμπορίας, που έχει η Ελληνική Αστυνομία. Συγχρόνως, χρειάζεται να λειτουργήσουμε τιμωρητικά, να σπάσουμε την κουλτούρα της ατιμωρησίας, να λειτουργήσουμε παιδαγωγικά, να καταγγείλουμε τον δράστη, αλλά, επίσης, να βρεθούμε στα σχολεία και να μιλήσουμε για το πρόβλημα, να εκπαιδεύσουμε τα αγόρια, που είναι οι μελλοντικοί πελάτες, και τα κορίτσια, που θα είναι τα μελλοντικά θύματα.

Ας προσπαθήσει, λοιπόν, ο καθένας μας, ξεχωριστά, να αναλάβει τη δράση που του αναλογεί, να συνειδητοποιήσει την ατομική του ευθύνη, γιατί η ατομική ευθύνη είναι η λέξη-κλειδί για την καταπολέμηση αυτής της σύγχρονης μορφής δουλείας. Δεν υπάρχει άλλος χώρος για αδιαφορία, δεν υπάρχει άλλος χώρος για απαξίωση, δεν υπάρχει άλλος χώρος για σιωπή. Είναι στο χέρι μας να κάνουμε πολλά. Μπορούμε και πρέπει να δράσουμε εδώ και τώρα.

Η Πολιτεία μας οφείλει να προτάξει την προστασία, την περίθαλψη και την αλληλεγγύη προς τα θύματα, καθώς και τη βιώσιμη κοινωνική ενσωμάτωση των πλέον ευάλωτων, όπως οι πρόσφυγες και ιδιαίτερα οι ασυνόδευτοι ανήλικοι. Πρέπει να καλλιεργήσουμε τη συνείδηση της μηδενικής ανοχής στη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχονται από θύματα εκμετάλλευσης και να εμπλουτίσουμε την πολιτική μας με πολλαπλές συνέργειες, σε επίπεδο Δημόσιας Διοίκησης, Αυτοδιοίκησης, ιδιωτικής πρωτοβουλίας και Κοινωνίας των Πολιτών. Η έλλειψη προστασίας και υπηρεσιών προς τα θύματα trafficking, στην πράξη, σημαίνει «επαναθυματοποίηση». Μάλιστα, αυτό γίνεται μέσω μιας άλλης, πολύ σοβαρής, παγκόσμιας κρίσης, αυτής της πανδημίας του κορωνοϊού, για την οποία, επίσης, υπάρχουν διεθνείς αναφορές για το πώς συμβάλλει αρνητικά στην εμπορία ανθρώπων. Η Παγκόσμια Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η έξαρση του «Covid-19» θα σπρώξει περίπου πενήντα εκατομμύρια ανθρώπους στην ακραία φτώχεια, αφού ήδη έχει προκαλέσει καταστροφικές απώλειες στα εισοδήματα, κυρίως, τον άτυπα εργαζομένων, αλλά και σε όλον τον κόσμο.

Προτάσεις της Υποεπιτροπής:

- Γενναία κρατική χρηματοδότηση σε υποδομές και υπηρεσίες, για την πρόληψη, την καταπολέμηση, αλλά και την ουσιαστική στήριξη των θυμάτων εμπορίας.
- Αύξηση των Ξενώνων σε όλη την Ελλάδα, για το σύνολο των κακοποιημένων γυναικών.
- Αντιμετώπιση των ελλείψεων στις δομές παιδικής προστασίας.
- Δημιουργία Συμβουλευτικών Κέντρων, με εξειδικευμένο προσωπικό.
- Συνέργειες του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, για την άμεση, συστηματική και ολοκληρωμένη πρόσβαση των θυμάτων σε υπηρεσίες ιατρικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, καθώς και σε δομές προστασίας και φιλοξενίας.
- Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την καλύτερη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των θυμάτων, ιδίως των πιο ευάλωτων, όπως είναι οι πρόσφυγες και οι ασυνόδευτοι ανήλικοι.
- Συνεργασία με τα νοσοκομεία, τον τουρισμό, τα αεροδρόμια, τα μέσα μαζικής μεταφοράς, την εκπαίδευση, τον ιδιωτικό τομέα, για την ταυτοποίηση και αρωγή περισσότερων θυμάτων, που δεν φτάνουν στον εισαγγελέα ή τον αστυνομικό.
- Ενίσχυση των ελέγχων στα θαλάσσια σύνορά της χώρας, για την πρόληψη και καταστολή της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, με σκοπό το κέρδος.
- Βελτίωση των μηχανισμών εντοπισμού και παραπομπής των ασυνόδευτων ανήλικων, θυμάτων ή πιθανών θυμάτων εμπορίας, καθώς και διαμόρφωση ενός συστήματος υποδοχής και φιλοξενίας, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους και να τα προστατεύει αποτελεσματικά.
- Κατάρτιση των αρμόδιων δημοσίων υπηρεσιών, όπως, για παράδειγμα, των Εποπτών Δημόσιας Υγείας, ώστε να συμβάλλουν στο μέγιστο στην προσπάθεια ανίχνευσης του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων εμπορίας στη Δικαιοσύνη.
- Διευκόλυνση της εθελούσιας επιστροφής των θυμάτων στην πατρίδα τους.
- Εγγύηση της διαρκούς πρόσβασης στις διαδικασίες ασύλου.

- Αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου, με τιμωρία των «πελατών» των θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης.
- Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης μέσω του διαδικτύου.
- Βελτίωση της συλλογής δεδομένων, για καλύτερη παρακολούθηση και χάραξη πολιτικής.
- Εκπαίδευση στα σχολεία για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων, με έμφαση στη συμπεριληπτική σεξουαλική εκπαίδευση και τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.
- Καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας.
- Ενίσχυση των διακρατικών συνεργασιών, για ακόμη πιο εντατική και πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση και πρόληψη του φαινομένου.
- Άσκηση πίεσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την περαιτέρω ενίσχυση της διασυνοριακής επιβολής του νόμου, καθώς και για την ανάπτυξη οικονομικών και διπλωματικών σχέσεων με τις άλλες χώρες, προς τον σκοπό της αντιμετώπισης του trafficking.

IV. Οι Εισηγήσεις «Ενημερώσεις από τον Εθνικό Εισηγητή Ηρακλή Μοσκώφ, τον Αστυνόμο Α΄ Σπυρίδωνα Μπράτσικα και το ΕΚΚΑ», «Παρουσιάσεις δράσεων (αεροδρομιακή κοινότητα, Human Rights for Beginners, Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση)», «Παρουσίαση Νομολογίας Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τον Πρόεδρο Λίνο Σισιλιάνο», «Κορωνοϊός και εμπορία ανθρώπων», «Προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων», «Επετειακή συνεδρίαση με την παρουσία της Προέδρου της Δημοκρατίας», έγιναν δεκτές κατά πλειοψηφία και απαρτίζουν την Έκθεση της Υποεπιτροπής, η οποία κατατίθεται στην Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποτελεί συνοδό κείμενο της Έκθεσής της.

Οι αποφάσεις της μειοψηφίας, που δεν υπερψηφίστηκαν, ώστε να συμπεριληφθούν στην Έκθεση, περιλαμβάνονται στα Πρακτικά της συνεδρίασης της 11ης Νοεμβρίου 2020.

Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 2020

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

**ΣΟΦΙΑ ΒΟΥΛΤΕΨΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΤΑ ΜΕΛΗ

**ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΜΑΡΙΑ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΕΦΑΛΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΑΝΑΚΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ**

**ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ (ΛΙΑΝΑ) ΚΑΝΕΛΛΗ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ**